

Foreign
Investors
Council

VSI NOVOSTI

Maj - Decembar 2014

Iz sadržaja

VSI Novosti

- Vijeće stranih investitora BiH i Predstavništvo njemačke privredne komore u BiH (AHK) potpisali Sporazum o razumjevanju
- Panel diskusija „Izazovi indirektnog oporezivanja u BiH“
- Izmjene federalnog Zakona o doprinosima stimulišu zapošljavanje
- FIC Hrvatska predstavio Bijelu knjigu
- Sastanak regionalnih FIC Ureda i RCC-a u Beogradu
- Doing Business 2015: BiH na 107. mjestu od 189 ekonomija

VSI Predstavlja

- Blicnet
- Telemach
- Microsoft

INTERVJU sa...

- Ivona Zametica – šef istraživanja i savjetovanja/glavni ekonomski analitičar u Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina

VSI NOVOSTI

Izdavač:

VSI – Vijeće stranih investitora

Uredništvo:

Bojana Škrobić Omerović
izvršni direktor

Tea Kajan
asistent

Lektor:
Ured VSI

Dizajn:
Ekrem Kapić

DTP:
Proprint, Sarajevo

Tiraž:
200 komada

Aktivnosti članova VSI

- EBRD i Bosna i Hercegovina zajedno podržavaju jačanje javnih nabavki
- U Banja Luci održana radionica o upotrebi gasova u prehrambenoj Industriji
- Regionalna konferencija DRIVE 2014.
- Sarajevo Arbitration Day

Usvojena legislativa

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska

Deloitte

- Poreske novosti

Ekonomski pregled za BiH

- Ekonomski izvještaj – Oktobar 2014.

VSI

Fra Andjela Zvizdovića 1/B11,71 000 Sarajevo, BiH
Tel/Fax: +387 33 295-880, Fax: +387 33 295-889
info@fic.ba, www.fic.ba

Riječ predsjednika VSI/SSI

Poštovane kolege, partneri, dame i gospodo;

Predstavljamo vam četvrti broj FIC Novosti Vijeća/Savjeta stranih investitora Bosne i Hercegovine.

Period maj – decembar 2014. je nastavak na prošlo izdanje našeg biltena koji sadrži kao i do sada informacije o našim aktivnostima, saradnji, članstvu, kao i svim ostalim važnim informacijama za naše članove/strane investitore u BiH.

Godina 2014. u BiH ostat će iza nas obilježena nestabilnom ekonomskom situacijom, eskalacijom i socijalnim nemirima i demonstracijama u februaru 2014., a nedugo zatim i poplavama koje su dodatno destabilizirale kako ekonomiju tako i BiH društvo. Odmah poslije ljeta 2014., jesenji period obilježila je izborna kampanja političkih partija te Opći izbori.

U svemu tome, na žalost najmanje je mesta i interesa bilo za investicije, te poboljšanje okvira i ukupnog ambijenta za obavljanje ekonomskih i investicijskih aktivnosti.

Definisanje strategije razvoja, konkretnе mjere u tom pravcu, prilagodba pravilnika, zakona i porezne politike kao i poboljšanje socijalno-ekonomskog statusa građana treba biti prioritet na svim nivoima vlasti, s naglaskom na rješavanje veoma visoke stope nezaposlenosti kao i na pružanje pomoći stanovništvu u stanju potrebe nakon obilnih poplava iz maja mjeseca.

Tokom 2013-te godine ekonomija se donekle oporavila i rast je dostigao 1,5%. Međutim, ovaj skromni uspon je posustao u prvoj polovini 2014. kada se rast ponovo usporio, a kratkoročni rast je dodatno osujećen poplavama u maju. Stopa nezaposlenosti je i dalje na zabrivanjavajuće visokom nivou. Kvalitet javnih finansija i upravljanjem finansijskim tokovima nije podignut na potrebnu višu razinu. Uprkos nekim sitnim poboljšanjima, konsenzus o središnjim pitanjima ekonomске i fiskalne politike i dalje pokazuje znakove slabosti i time nastavlja kočiti reforme na nivou cijele zemlje. Skupi, prekobrojni i neefikasni javni

sektor sa višestrukim preklapanjima nadležnosti i dalje predstavlja rizike za fiskalnu održivost i ograničava privatnu inicijativu, dotok svježeg kapitala, realizaciju investicija a time usporava rast, razvoj i ne doprinosi zapošljavanja građana te podizanju standarda. Pravosudni sistem nema dovoljnu provedbenu sposobnost i kao takav predstavlja faktor koji nepovoljno utiče na investicije, a stvara pogodno tlo za netransparentnost u provedbi zakona, uz napomenu da dokle god ne bude efikasniji ostat će visok stupanj percepcije korupcije, kako na to ukazuje više relevantnih studija.

Očekujemo da će se znatno popraviti pretpostavke potrebne za razvoj ekonomije jer dosadašnji nedostatak istinske političke snažne podrške za reforme u ekonomskom i sudskom sektoru, kao i izostanak funkcionalnog mehanizma za koordinaciju o pitanjima EU integracije i unutrašnji sporovi oko nadležnosti doveli su do ograničenog napretka u pogledu približavanja zakonodavstvu i standardima EU. Time bi se ostvarile ključne pretpostavke da se brže i u većoj mjeri usvoje i naše preporuke koje smo istaknuli u Bijeloj knjizi.

Od predviđenih šest Zakona, koje je Vlada FBiH u saradnji sa Vijećem stranih investitora BiH uputila u parlamentarnu proceduru prije skoro cijele dvije godine, usvojena su dva Zakona; Zakon o inspekcijskim poslovima FBiH i Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH.

Jedan od izazova na tom putu sa kojim se susreće BiH je onaj o uspostavi tržišnih mehanizama koji bi se jednako primjenjivali na području oba BiH entiteta.

Dva izuzetno važna izvještaja, Doing Business Svjetske banke i Izvještaj o napretku EU za 2014. objavljena su tokom ove godine. Oba su izvještaja BiH okarakterisala kao zemlju čija poslovna klima ne privlači investitore i gdje nove vlasti moraju fokusirati svoje aktivnosti na rješavanje ekonomskih problema prevashodno.

U odnosu na prošlogodišnji Doing Business BiH je najviše nazadovala u

Branimir Muidža, Predsjednik VSI/SSI BiH

plaćanju poreza, za čak devet mjesta sa 142. na 151. mjesto, te pokretanju posla sa 142. na 147. mjesto. U izdavanju građevinskih dozvola pali smo sa 180. na 182. mjesto, a u dostupnosti električne energije sa 160. na 163. mjesto. Napredovali smo u knjiženju imovine za jedno mjesto sa 89. na 88. mjesto, a za devet mesta u dobijanju kredita, sa 45. na 36. mjesto.

Vijeće stranih investitora ambiciozno nastavlja vrlo intenzivnom dinamikom sa svim svojim predviđenim aktivnostima kako bi snagom svog djelovanja, ugledom i angažmanom naših članova, potakla potrebne promjene, reforme, izmjene zakona, pravilnika, poboljšanju ambijenta, transparentnosti poslovanja svih tržišnih učesnika, primjeni zakona i propisa, efikasnijoj javnoj upravi i poreznoj politici prilagođenoj potrebi privlačenja investicija.

Nova vlast je u fazi formiranja. Nadamo se i očekujemo što brže i efikasnije formiranje iste na svim razinama BiH. Također očekujemo podršku novih vlasti našem radu i prihvatanju Bijele knjige 2014-15 kao polazne osnove za reformske procese, te efikasniju implementaciju i novih i starih preporuka Vijeća stranih investitora BiH.

U ovom broju, imat ćete priliku pregledati sve naše aktivnosti vezane za sve bitne dogadjaje u BiH. Toplo preporučam ovaj bilten, kao i članstvo u Vijeću stranih investitora, jer jedino ujedinjeni možemo postići više sa ciljem poboljšanja poslovne klime u BiH.

S poštovanjem,

Branimir Muidža
Predsjednik VSI/SSI BiH

Učešće predstavnika Vijeća stranih investitora BiH na pratećem seminaru Forum za prosperitet i zapošljavanje u BiH

Na radnom seminaru u okviru Foruma za prosperitet i zapošljavanje u Bosni i Hercegovini koji je održan 15. jula u Banja Luci aktivno sudjelovanje su uzeli i predstvnički Vijeća stranih investitora BiH. Ovaj seminar je održan kao nastavak napora specijalnog predstavnika EU u BiH, uz podršku Ambasade Norveške u BiH i Centralne banke BiH, za definisanje „Sporazuma za rast i razvoj,” sveobuhvatnog seta prijedloga i aktivnosti koje trebaju preduzeti bh. vlasti kako bi ojačale ekonomski razvoj u državi. Na ovom seminaru identificirano je šest pitanja koja čine okosnicu objavljenog Sporazuma za rast i zapošljavanje a koja uključuju:

1. Previsoka porezna opterećenja na rad
2. Prepreke radu koje uzrokuju nezaposlenost
3. Trenutna poslovna klima koja uništava investicije
4. Potreba za restrukturiranjem

preduzeća i poboljšanjem u korporativnom upravljanju
 5. Korupcija koja razara poticaje
 6. Socijalna zaštita koja je loše usmjerena
 Glavni govornici na pratećem seminaru Forum za prosperitet i zapošljavanje u BiH bili su ambasadorka Norveške u BiH, NJ.E. Anne Vibeke Lilloem, guverner Centralne banke BiH, g. Kemal Kozarić i dekan Ekonomskog fakulteta, Univerziteta u Banjaluci g. Novak Kondić. Seminar je oku-

pio predstavnike vlasti, ekonomski stručnjake, predstavnike lokalnih i međunarodnih finansijskih institucija i poslovnih organizacija kao i druge partnera. Također su bili prisutni i vodeći eksperti iz susjednih zemalja koji su podijelili svoja iskustva pri rješavanju sličnih problema. Učesnici su važna ekonomска pitanja razmatrali na tri panela: "Investiranje i poslovanje", "Porezi, doprinosi i državni izdaci" i "Tržišta rada i troškovi poduzetništva".

U okviru panela „Investiranje i poslovanje“ auditoriju se predstavila i gospođa Jasmina Lopičić član Upravnog odbora Vijeća stranih investitora BiH i finansijska direktorica kompanije m:tel koja u svojoj prezentaciji predstavila glavne prepreke sa kojima se strani investitori načešće susreću u svom poslovanju i koje hitno treba riješiti kako bi se investiciona klima ondosno poslovno okruženje u BiH poboljšalo. ■

Vijeće stranih investitora BiH i Predstavništvo njemačke privredne komore u BiH (AHK) potpisali Sporazum o razumjevanju

USarajevu je u 26. juna 2014. godine potpisana Memorandum o razumijevanju između Predstavništva njemačke privrede u BiH (AHK BiH) i Vijeća stranih investitora u BiH (FIC). Potpisnici su bili Alexander Märdian, šef biroa AHK BiH i Branimir Muidža, predsjednik FIC BiH. Memorandum je potpisana u cilju poboljšanja investicijske klime i poslovnog okruženja u Bosni i

Hercegovini te pružanja doprinosa razvoju direktnih stranih i domaćih investicija u BiH kroz udruženo djelovanje. Na ovaj način je formalizovana dalja saradnja između AHK BiH i FIC.

Potpisivanju memoranduma su prisustvovali članovi objiju organizacija te visoki zvaničnici iz ekonomskog i političkog života BiH. Ispred Vlade Federacije BiH skupu se obratio i g. Damir Mašić, federalni ministar obrazovanja i nauke, a ispred Vlade Republike Srpske g. Igor Vidović, ministar ekonomskih odnosa i regionalne saradnje. Ovom skupu su prisustvovali i predstavnici diplomatskog kora u BiH, poput bivše ambasadorice Republike Njema-

čke NJ.E. Ulrike Maria Knotz te predstavnici ambasada Austrije, Sjedinjenih Američkih Država, i Evropske unije.

Također ovaj događaj bio je i humanitarnog karaktera, te prilika da se prikupe finansijska sredstva za obnovu Dnevnog dječijeg centra u Maglaju koji je u majskim poplavama koje su zadesile BiH pretrpio velike infrastrukturne štete. ■

Panel diskusija „Izazovi indirektnog oporezivanja u BiH“

USarajevu 1. oktobra 2014. godine Vijeće stranih investitora BiH u saradnji sa Delegacijom EU u Bosni i Hercegovini a pod pokroviteljstvom Vijeća ministara BiH je održalo panel diskusiju pod nazivom "Izazovi indirektnog oporezivanja u BiH", uz moto: Stabilni državni prihodi i zadovoljni poduzetnici. Uprava za indirektno/neizravno oporezivanje (UINO) je odgovorna za naplatu ukupnog indirektnog poreza u Bosni i Hercegovini: PDV-a, carine, akciza i cestovnih poreza, u kojima učestvuje preko 37.000 registrovanih poreznih obveznika. Kompanije/članice Vijeća stranih investitora koje predstavljaju velike poreske obveznike i znatan doprinos u prikupljanju poreskih prihoda, očekuju modernu, efikasnu i učinkovitu poresku administraciju. Složenost sistema indirektnog oporezivanja je i dalje jedan od najvećih problema s kojim se susreću strani investitori, bilo kada se radi o ulaganju kapitala u BiH ili o vođenju svojih poslova u našoj zemlji.

Na konferenciji je istaknuto da su prihodi od PDV-a, akciza i carina značajni za stabilnost budžeta i održivu ekonomiju, te da konferencija predstavlja priliku za razmjenu mišljenja kreatora fiskalnih politika i predstavnika privrede. Dr. Renzo Daviddi, zamjenik šef-a Delegacije EU u BiH, istakao je značaj indirektnog oporezivanja, te naglasio da „dalje reforme politike i sistema indirektnog oporezivanja moraju biti u funkciji rasta i zapošljavanja, te ići u pravcu daljeg usklađivanja sa Evropskom unijom.“

„Zabrinjavajući je trend smanjenja poreznih obveznika i zaposlenih u realnom sektoru, uz istovremeni rast broja poreznih ovisnika. Takav je trend, naravno, dugoročno neodrživ. Da bi se trend promjenio potrebna je mudra fiskalna politika i efikasan administrativni aparat. Današnji panel bila je prilika da o svojim viđenjima efikasnije poreske uprave govore privrednici.,“ naglasio je gospodin Branimir Muidža, predsjednik Vijeća stranih investitora BiH. Dr. Miro Džakula, direktor UINO istakao je sljedeće: "Uprava za neizravno oporezivanje je jedina institucija u Bosni i Hercegovini nadležna za provedbu propisa iz oblasti neizravnih poreza, a to su PDV, trošarine, carina i putarina. Naš cilj je uspostavljanje potpunog partnerskog odnosa između Uprave i svih urednih poreznih obveznika. To konkretno znači da će svi oni porezni obveznici koji svoje poslovanje zasnivaju na temelju važećih zakonskih propisa u Upravi imati samo partnera koji će poticati njihov dalji gospodarski razvoj. Takvim gospodarstvenicima, ali svima onima koji žele doći u Bosnu i Hercegovinu i uložiti sredstva u nove gospodarske projekte, posebno želim istaknuti da će od Uprave dobiti punu podršku u smislu obrazloženja i pojašnjenja svih zakonskih i podzakonskih akata iz oblasti neizravnih poreza, te ubrzano rješavanje svih njihovih pitanja i zahtjeva. Mišljenja sam da Bosna i Hercegovina ima mnoge još uvijek neiskorištene prednosti kad je u pitanju ulaganje u nove gospodarske pro-

jekte. Tu prije svega mislim na kvalificiranu radnu snagu i oblasti u kojima možemo pružiti maksimalan potencijal, a to su turizam, poljoprivreda i ostale grane koje pružaju šansu za formiranje izvozno orijentiranih gospodarskih subjekata. U tom smislu Uprava je uradila zaista mnogo, a sve što bude potrebno radi dodatnog poboljšanja poslovne klime, a da je iz nadležnosti rada UINO, bit će urađeno u najkraćim mogućim rokovima.“

Jedan od panelista bila je i kompanija Japan Tobacco International, čiji je šef predstavništva, Sandra Kasalo-Fazlić izjavila: „Porezi trebaju biti primjereni visini raspoloživog dohotka građana. U slučaju duhanskih proizvoda aktuelna fiskalna politika nije pratila platežnu moć, pa su iznimno visoke akcize na cigarete prouzrokovale eksploziju crnog tržišta, pad državnih prihoda i otežano poslovanje legalnih duhanskih kompanija. Zato je potrebno da UINO što prije uspori rast akciza i time zaustavi ovaj opasni trend.“ Konferencija je protekla u aktivnoj diskusiji, a zaključci će biti platforma za sljedeće susrete privrednika i predstavnika poreskih institucija. Konferenciji su prisustvovali predstavnici poslovne zajednice BiH, kompanije članice VSI, izvoznici, Udruženja (Asocijacije poslodavaca FBiH i RS, VTK, AHK, AmCham, AUSTRADE i drugi), te predstavnici entitetskih ministarstava finansija (FBiH and RS), stranih ambasada i međunarodnih organizacija. ■

Sastanak sa predstavnicima institucija nadležnih za izdavanje građevinskih i okolišnih dozvola, oblast energetske efikasnosti i dodjele koncesija

U skladu sa planom implementacije preporuka iz Biće knjige 2012/13 Vijeće stranih investitora BiH organiziralo je 19. juna 2014. godine u hotelu „Termag“ na Jahorini, radni sastanak sa predstavnicima relevantnih institucija za izdavanje građevinskih i okolišnih dozvola kao i sa predstavnicima institucija nadležnih za pitanje energetske efikasnosti.

Ovaj sastanak organiziran je uz stručnu podršku novog Sida USAID GOLD projekta i uz podršku Delegacije Evropske unije u BiH. Na sastanku su pored predstavnika stranih investitora u BiH učestvovali i predstavnici Federalnog Ministarstva prostornog uređenja i Ministarstva okoliša i turizma, Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS, Komisije za koncesije BiH i FBiH, predstavnici Općine Novo Sarajevo i Općine Istočno Novo Sarajevo.

jevo, kao i predstavnik Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije.

Članovi Vijeća stranih investitora su u svojim prezentacijama istakli probleme sa kojima se suočavaju prilikom ishodovanja građevinskih i okolišnih dozvola te prilikom apliciranja za dodjelu koncesija i realiziranja projekata koji su usmjereni na uvođenje energetske efikasnosti.

Učesnici sastanka zaključili su da je srž ovog problema u neadekvatnom i neefikasnem osoblju koje radi na izdavanju predmetnih

dozvola te da ovaj problem treba biti tretiran od strane upravne inspekcije koja će sankcionisati pojedince koji neadekvatno obavljaju svoj posao. Također predstavnici relevantnih institucija su naglasili da je prilikom apliciranja za izdavanje navedenih dozvola potrebno voditi računa o potrebnoj dokumentaciji koja se prilaže uz aplikaciju, jer nerjetko se javljaju situacije da aplikanti ne dostave svu potrebnu dokumentaciju što direktno za posljedicu ima vremensko odlaganje izdavanja potrebne dozvole.

Svi prisutni složili su se sa mišljenjem da je zakonski okvir za izdavanje koncesija u BiH i oblast energetske efikasnosti neučinkovit i neusklađen sa evropskim principima te je nužno da se on što prije unapriredi kako bi se investitorima olakšala realizacija investicionih projekata. ■

Izmjene federalnog Zakona o doprinosima stimulišu zapošljavanje

Federalna vlada je 16. septembra 2014. godine utvrdila i Parlamentu FBiH po žurnom postupku uputila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima, čiji je cilj izgradnja uvjeta za stimuliranje zapošljavanja potrebne stručne radne snage u radno-intenzivnim i niskoakumulacijskim djelatnostima koje su pretežno orijentisane na izvoz (više od 90 %), odnosno jačanje konkurentnosti na inozemnom tržištu, prvenstveno u tekstilnoj, kožnoj i industriji obuće.

Ovo se ostvaruje kroz plaćanje doprinosa na povlaštenu osnovicu ukoliko se zaposleniku isplaćuje mjesечna plaća u visini do 60 % prosječne mjesечne neto plaće u

Federaciji BiH. Također, bio bi izgrađen osnov za veću zainteresovanost za investicijska ulaganja u ovaj sektor.

Ujedno, ovaj se propis usuglašava sa Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju, odnosno propisuje se da je obrtnik – nerezident Federacije BiH, obveznik dijela doprinosa ako samostalnu djelatnost obavlja na teritoriju FBiH na osnovu odobrenja koje je izdalо nadležno federalno tijelo. S obzirom da se propisom župa-

njske skupštine ne utvrđuju niskoakumulacijske djelatnosti (što je bio slučaj u ranijem periodu), nego posebnim propisom, predloženom izmjenom Zakona je to ispravljeno. Također, vrši se usklađivanje s odredbama Zakona o porezu na dohodak, u smislu plaćanja doprinosa, s obzirom da su taksisti posebnim propisom svrstani u niskoakumulacijske djelatnosti i u poreznom smislu imaju isti tretman kao samostalne djelatnosti tradicionalnih esnafskih zanata. S obzirom da Zakon nije sadržavao precizno navedenu taksi djelatnost, ova situacija je u proteklom periodu premoštena Stavom Federalnog ministarstva finansija, stoji u priopćenju iz Vlade FBiH. ■

FIC Hrvatska predstavio Bijelu knjigu

Vijeće stranih investitora Hrvatska (VSI) predstavilo je Bijelu knjigu 2014 koja sadrži pregled hrvatskog gospodarstva, kao i specifične preporuke za poboljšanje hrvatskog poslovnog okruženja.

Za Hrvatsku koja je, po mnogim kriterijima jedna od najsiromašnijih članica EU, pored uvezivanja sa drugim zemljama Unije i konačnog kretanja putem rasta i razvoja nakon godina ekonomске depresije, korištenje direktnih stranih ulaganja je od velikog značaja. Kako se navodi u Bijeloj knjizi,

studije pokazuju da povećanje direktnih stranih ulaganja of 1% povećava ukupnu investiciju od 0,5 do 1,3%, a rast BDP-a na 0,5 – 1,0%. Pored izravnih stranih ulaganja koja mogu pomoći ekonomski oporavak, kompanije koje spadaju u tu kategoriju predstavljaju važan dio hrvatskog gospodarstva, kroz kapital, ukupne prihode, izvoz, zapošljavanja i ulaganja. Prema podacima VSI-a, krajem 1990-ih ove kompanije su predstavljale 10% ukupnog kapitala, 10% od ukupnih prihoda, 18% izvoza, gotovo 8% od ukupnog broja zaposlenih i više od 20% od ukupne investicije u gospodarstvu. Strane kompanije su izašle iz ovog razdoblja s više od 45% ukupnog kapitala, 50% od ukupnog prihoda, 55% izvoza, 45% ukupnih ulaganja i izvanrednih 25% od ukupnog broja zaposlenih u hrvatskom gospodarstvu. ■

Sastanak Vijeća za saradnju

USarajevu je 3. septembra 2014. godine održan redovni sastanak Vijeća za Saradnju (CC) koje Vijeće stranih investitora BiH organizuje svaka tri mjeseca. Na sastanku su pored predstavnika Uprave VSI prisutvovali već redovni članovi Vijeća za saradnju koji čine ekonomski atašei stranih ambasada u BiH. Tema sastanka je bila način implementacije zakona i drugih odluka sa naglaskom na efikasno kreiranje politika i zakona u BiH. Ova tema će biti u fokusu aktivnosti VSI u sljedećoj godini a sve u cilju

kreiranja stabilnijeg i boljeg poslovnog ambijenta. Kroz svoj rad Vijeće stranih investitora zaključilo je da u BiH postoje dobra zakonska rješenja ali da je problem u njihovoj primjeni odnosno neprimjeni. Zakoni se ne implementiraju na odgovarajuće načine a što za posljedicu ima zbunjenost stranih investitora i u konačnici i negativan efekat za poslovno okruženje u zemlji.

Na ovom sastanku glavni gost je bio g. Nenad Rava, glavni ekspert na EU DECEB Projektu / Razvoj centralnih organa Vlada u BiH.

Gospodin Rava je ukratko predstavio učesnicima sastanka djelokrug projekta koji se odnosi na prakse zajednice te kreiranje i planiranje politika u BiH, što će činiti okvir za buduće aktivnosti vezane za bolje kreiranje politika, strukturalni rad institucija i snažnu provedbu zakona i drugih odluka. ■

Sastanak regionalnih FIC Ureda i RCC-a u Beogradu

Delegacija Vijeća stranih investitora BiH učestvovala je na sastanku održanom 16. oktobra 2014. godine u Beogradu, na kojem su prisustvovali predstavnici FIC Ureda regije (FIC Srbija, FIC Makedonija, FIC Hrvatska, FIC Crna Gora) i predstavnika Regional Cooperation Council (RCC).

Povod ovog sastanka bila je inicijativa o organizaciji regionalne konferencije na temu borba protiv sive ekonomije u regiji, pokrenuta još u junu 2014. godine od strane

JTI i RCC-a. Namjera je bila okupiti predstavnike regionalnih FIC Ureda kao nosioce projektnih aktivnosti i započeti regionalnu saradnju, a prva aktivnost bi bila upravo organizacija ove konferencije koja bi na temelju preporuka iz Bijelih knjiga FIC-eva iz regije i RCC Strategije SEE 2020 ukazala na probleme investiranja u regionu i koordinaciju među državama kako bi se uspostavio neometan protok roba, ljudi i usluga, a sve sa ciljem približavanja europskim integracijama.

Cilj ove konferencije je da se ponude preporuke za suzbijanje sive ekonomije u regiji, te predstavnicima vlasti ponudi platforma za zdrženu regionalnu akciju. Ova platforma bi se zasnivala samo na jednom ili više zaključaka koje će RCC i FIC-evi ponuditi Vladama kako bi ih inkorporirali u svoje planove rada.

Na sastanku je načelno dogovoren da se regionalna konferencija održi na proljeće 2015. godine u jednoj od zemalja regije. ■

Radni sastanak Vijeća stranih investitora i pravosudnih tijela u BiH

Usaradnji sa advokatsko-konsultantskom firmom Wolf Theiss, Vijeće stranih investitora BiH je u 5. novembra 2014. godine, u Sarajevu, bilo organizator sastanka stranih investitora i predstavnika institucija pravosuđa u BiH, na temu: "Provedba preporuka iz Bijele knjige 2012/13 - oblast PRAVOSUĐE"

Cilj ovog sastanka bio je raspraviti otvorena pitanja sadržana u Bijeloj knjizi, kao i druga pitanja koja

su ključna za učinkovito poslovanje stranih investitora u BiH.

Sudionici su razgovarali i o procesu reforme koja je započela u pravosudnom sektoru, kao i problemima i dilemama koje se javljaju u sudskoj praksi, s ciljem pronalaska rješenja koja će poboljšati određene segmente pravosudnog sektora i olakšati rad stranih kompanija u BiH.

Osim stranih investitora susretu su nazočili predstavnici sljedećih

institucija: Državno ministarstvo pravde, Federalno ministarstvo pravde, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, Okružni privredni sud u Banjoj Luci i Općinski sud u Sarajevu – privredno odjeljenje, te predstavnik EUSR ureda u BiH, koji je dao kratak osvrt na preporuke iz Bijele knjige u kontekstu EU-BiH strukturiranog dijaloga o pravosuđu. ■

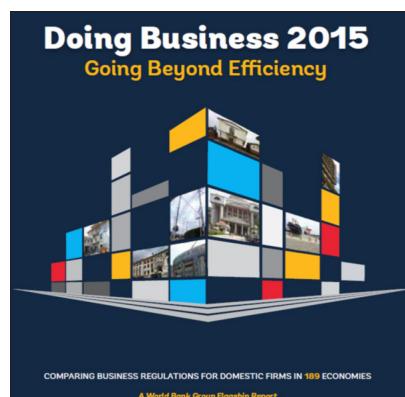
Doing Business 2015: BiH na 107. mjestu od 189 ekonomija

Doing Business 2015: Bosna i Hercegovina na 107. mjestu od 189 ekonomija.

Novi izvještaj Grupacije Svjetske banke navodi da je 85 posto zemalja u Evropi i centralnoj Aziji sprovedlo barem jednu regulatornu reformu u cilju olakšavanja poslovanja lokalnih poduzetnika u 2013/14. što predstavlja veći procenat nego u bilo kojoj drugoj regiji.

Doing Business 2015: Više od efikasnosti pokazuje da su zemlje Evrope i centralne Azije u prošloj godini unaprijedile regulatorno okruženje za domaće poduzetnike, povećavajući rezultate ostvarene tokom prethodne decenije. Na primjer, prije 10 godina za pokretanje novog posla u Makedoniji je trebalo 48 dana. Danas se taj proces može završiti za 2 dana.

"Zemlje Evrope i centralne Azije su dosljedni svjetski predvodnici u regulatornim reformama," rekla je Rita Ramalho, vodeći autor Doing Business izvještaja Grupacije Svjetske banke. "Opredijeljenost vlada za unaprjeđenje regulatornog okruženja za poduzetnike im je omogućilo da u nekim oblastima sustignu zemlje koje imaju najbolje rezultate. Tako, na primjer, prosječno vrijeme za registraciju imovine u regiji je od 2010. smanjeno za 14 dana, čineći

taj proces bržim nego u OECD zemljama s visokim prihodom." Bosna i Hercegovina je po Doing Business 2015 rangiranju pala sa 104. na 107. mjesto – uzimajući u obzir reviziju podataka i promjenu metodologije. Rangiranje Bosne i Hercegovine po pojedinim indikatorima se nije znatnije promijenilo u odnosu na Doing Business 2014, osim dobivanja kredita, gdje je zemlja sa 45. skočila na 36. mjesto, zahvaljujući povećanju stope obuhvata privatnog biroa.

Bosna i Hercegovina je rangirana bolje od prosjeka zemalja Evrope i centralne Azije u oblastima kao što su rješavanje nesolventnosti (34. mjesto) i dobivanje kredita (36. mjesto). Međutim, izazovi i dalje ostaju u oblastima kao što su električna energije (136.) i plaćanje poreza (151.), te pribavlja-

nje građevinskih dozvola (182.). Na primjer, troškovi pribavljanja građevinskih dozvola (20% vrijednosti izgrađenog skladišta) su drugi po visini u cijeloj regiji Evrope i centralne Azije.

Po sveukupnoj lakoći poslovanja, ostale zemlje jugoistočne Evrope su rangirane kako slijedi: Makedonija (30), Crna Gora (36), Bugarska (38), Rumunija (48), Hrvatska (65), Albanija (68), Kosovo (75) i Srbija (91).

Ove godine izvještaj proširuje podatke za tri od deset obuhvaćenih tema, a u planu je da se naredne godine šire obuhvati još pet tema. Pored toga, rangiranje lakoće poslovanja se sada zasniva na udaljenosti od najboljeg rezultata. Ta mjera pokazuje kolika je udaljenost svake zemlje od najboljih svjetskih praksi u vezi s poslovnom regulativom. Viši rang ukazuje na efikasnije poslovno okruženje i jače pravne institucije.

Singapur je, prema izvještaju, na svjetskom vrhu po lakoći poslovanja. Na listi prvih 10 zemalja sa najpovoljnijim regulatornim okruženjem za poslovanje mu se pridružuju Novi Zeland, Hong Kong, SAR, Kina, Danska, Republika Koreja, Norveška, Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo, Finska i Australija. ■

BLICNET

Kompanija Blicnet je društvo sa ograničenom odgovornošću za telekomunikacije i predstavlja licenciranog operatera mobilne i fiksne telefonije, Internet servis provajdera (ISP), mrežnog operatera, pružaoca kablovskog TV servisa i sistemskog integratora. Blicnet je član grupacije Telekom Slovenije i zauzima prestižno mjesto na tržištu Bosne i Hercegovine, odnosno, postali su prepoznatljiv brend po pružanju novih servisa, visokog nivoa kvaliteta usluga i profesionalnog odnosa prema korisnicima.

Nove usluge koje konstatno uvođe i najsvremenije tehnologije koje primjenjuju koristeći usavršena znanja i kvalitetnu opremu, postavili su sebi zadatak da obezbijede najbolji kvalitet usluga za svoje klijente. Znajući da oni danas žele mnogo više od telefoniiranja Blicnet im nudi brojne dodatne proizvode, pogodnosti i be-

nefite. Tako, pored usluge poslovne telefonije poslovnim korisnicima Blicneta su omogućena integrisana biznis rješenja sa razgovorima i prenosom podataka u mobilnoj i u fiksnoj mreži, te su tako stvoreni preduslovi za uspješno poslovanje.

Poslovnim korisnicima je dostupna VPN usluga bazirana na IP/MPLS tehnologiji koja kombinuje karakteristike dosadašnjih klasičnih mreža i IP mreže, osiguravajući sigurnost i kvalitet usluge uz mjerljivost i fleksibilnost mreže. U ponudi kompanije "Blicnet" su i usluge Web Hosting, Server Housing, kao i usluga Digitalnog voda koja je bazirana na MPLS tehnologiji koja omogućava brzo i pouzdano Point-to-Point Ethernet pove-

zivanje putem telekomunikacijske infrastrukture Blicneta.

Mreža prodajnih objekata obuhvata nekoliko gradova Bosne i Hercegovine s ciljem proširenja na ostala područja s assortimatom kompletnih komunikacijskih usluga (internet, fiksna telefonija, digitalna HD televizija, iznajmljivanje telekomunikacijske opreme), integratorske usluge po principu "ključ u ruke" za implementaciju kompletnih informacijskih sistema i sl. Stoga, primaran cilj Blicneta je dugoročno ostati najkvalitetniji i najveći alternativni operater na domaćem tržištu, a pri tome obezbeđuju visok kvalitet usluge za svoje korisnike i isplativost komunikacijskih rješenja. Kontinuiranim planiranjem budućih postupaka u kompaniji nastoje osigurati postizanje boljih rezultata i zadovoljstva kako zaposlenih, tako i korisnika, jer veliki značaj pridaju kreativnosti i inovacijama. ■

TELEMACH

O Telemachu

Kompanija Telemach je najveći operater digitalne i analogne kablovske televizije, kao i jedan od vodećih pružatelja usluge širokopojasnog interneta u BiH, a od kraja 2011. godine i operater fiksne telefonije. Telemach BiH je nastao integrisanjem kablovskih distributera širom BiH tokom 2010., 2011. i 2012. godine (BH Cabelnet, GlobalNet i Elob iz Sarajeva, Monet iz Mostara, Telekabel iz Zenice, ArtNet iz Kiseljaka i Vinet iz Visokog), a danas zapošljava 215 ljudi. Projekat starosti zaposlenih 30.

U saradnji s kompanijama SBB Srbija, Telemach Slovenija, globalnom OTT platformom Net TV i još oko 15 manjih kompanija, s kojima ima iste većinske vlasnike i predsjednika uprave, čini jedinstven telekomunikacijski sistem na teritoriji nekadašnje države, pod imenom *United Group*.

telemach

Telemach je mlada kompanija, po-nosna na svoje četverogodišnje poslovanje na području BIH, koja planira širenje i povećanje opsega svojih usluga. Poslovanje se odnosi na pružanje usluga analogne televizije, D3 digitalne televizije, kablovskog interneta te usluge fiksne digitalne telefonije. Pokrivanje mrežom : 200 000 domaćinstava.

Svojim korisnicima omogućava inovativne i napredne servise bazirane na najsvremenijim tehnologijama, podižući nivo konkuren-tnosti BiH tržišta, te unaprijeđući iskustva i navike korištenja fiksnih telekomunikacionih usluga. Krajem 2013. godine. Kohlberg Kravis Roberts & Co. L.P. (zajedno sa svojim povezanim preduzećima, "KKR") potpisao je ugovora

o kupovini Telemach/SBB grupe od fonda Mid Europe Partners.

O KKR- u

Osnovan 1976. i predvođen Hen-rijem Kravism i Džordžom Robert-som, KKR je vodeći globalni in-vesticijski fond, koji je na dan 30. juna 2013. upravljao s 83,5 milijardi dolara u imovini.

S uredima širom svijeta, KKR upra-vlja ogromnom imovinom pu-tem različitih investicionih fondova. KKR nastoji stvoriti vrijednost time što donosi operativnu stručnost svojim portfolio kompani-jama, kao i putem aktivnog pra-ćenja i kontrole svojih investicija. KKR dopunjuje svoju investicijsku stručnost i jača interakciju s in-vestitorima fonda kroz odnose s kli-jentima i platformom za velika tržišta. KKR & Co L.P. akcije se na-laze na njujorkškoj berzi. "KKR" uključuje i ogranke, investicijske

fondove kao i sva druga povezana investicijska preduzeća.

Glavne usluge: Analogna i digitalna televizija, broadband internet, fiksna telefonija

Sa svojom ponudom usluga interneta, digitalne i analogne televizije, i fiksne telefonije, a nakon svega nekoliko godina rada, telekomunikaciona kompanija Telemach danas ove usluge pruža sve većem broju korisnika povećavajući time iz dana u dan svoje prisustvo i udio na bosanskohercegovačkom tržištu.

Svoje poslovanje smo započeli uslugom analogne - kabloske televizije, zatim uvođenjem širokopojasnog (broad-band) interneta koji je korisnicima donio stabilniji i brži pristup internet sadržajima umjesto tadašnjeg dial up pristupa. Telemach je bio prvi operater koji uvodi FLAT fiksnu telefoniju, gdje korisnici mogu razgovarati za 0 KM / min prema svim fisknim mrežama u Bosni i Hercegovini.

Među prvima smo građanima ponudili uslugu televizije sa prenosom televizijskih sadržaja u stan-

dardnoj digitalnoj rezoluciji, a ubrzo potom i u visokoj rezoluciji, čime se zapravo uvelo SD i HD TV proizvod na bh. tržište. Paketirali smo svoje usluge u DUO i TRIO paketima, ponudivši korisnicima cjenovno povoljniji i jednostavniji način korištenja usluga. U svojoj ponudi nudimo najveći broj HD kanala preko 30 kanala. *Telemach Solutions* predstavlja novu platformu namijenjenu poslo-

stitoj infrastrukturi podržanoj vrhunskom tehnologijom i servisima, Telemach Solutions može pružiti usluge neophodne za moderno poslovanje u svim segmentima biznisa: poduzetnicima, malim i srednjim preduzećima, velikim kompanijama i javnom sektoru. Telemachov je stalni izazov rad na oblikovanju kompanije kako bi oplemenili potrošačke potrebe svojih korisnika, djelovali kao uzorna

vnim korisnicima, koja u oblasti poslovnih telekomunikacija, obezbeđuje usluge vrhunskog kvaliteta kroz fleksibilna rješenja, potpuno prilagođena potrebama poslovanja. Osnovni cilj Telemach Solutions je da kroz građenje partnerskih odnosa sa poslovnim korisnicima pruži sve ICT servise i opremu na jednom mjestu. Zahvaljujući vla-

zajednica za okolinu i kroz zajednički rad pružili mogućnost daljnog usavršavanja svojim zaposlenicima. Firma je onoliko uspješna, koliko su uspješni ljudi koji jer čine. Upravo iz toga razloga pridajemo veliki značaj kvalitetno uteviljenim i profesionalnim ponudama za školovanje i obuke svih svojih zaposlenika. ■

MICROSOFT

Onovan 1975., Microsoft (Nasdaq „MSFT“) je svjetski lider u softveru, uslugama i rješenjima koja pomažu ljudima i kompanijama da sagledaju svoj puni potencijal.

Microsoft BiH

Kompanija Microsoft Bosna i Hercegovina osnovana je sredinom 2006. godine.

U cijelosti je u vlasništvu Microsoft Corporation, Redmond, WA i posvećena je razvoju bosanskohercegovačkog IT tržišta. Primarna djelatnost Microsoftovog ureda u BiH je razvoj prodajne mreže, uključujući marketing, konsultan-

tske usluge, organizaciju stručne i tehničke podrške. U saradnji s domaćim partnerskim kompanijama, Microsoft posvećuje posebnu pažnju omogućavanju razvoja cijelovitih, pouzdanih i skalabilnih rješenja koja će zadovoljiti specifične poslovne potrebe korisnika u Bosni i Hercegovini. ■

PHOENIX Pharma

Ivana Zametica – šef istraživanja i savjetovanja/glavni ekonomski analitičar u Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina

Nedavno je objavljen podatak da je u BiH ipak zabilježen „skroman“ ekonomski rast. Možete li nam pojasniti šta znači u ovom kontekstu skroman? U odnosu na prethodni period/poplave/demonstracije/izvoz/ulaganja?

Ekonomika kretanja u Bosni i Hercegovini u 2014. godini treba zasigurno promatrati u periodu prije prirodne katastrofe koja je zadesila našu zemlju u maju te nakon navedenih dešavanja. Dešavanja koja su zadesila našu zemlju u maju ove godine značajno su promijenila pravac kretanja ekonomije Bosna i Hercegovine kao i cijelokupni makroekonomski okvir naše zemlje.

Naime, prvi kvartal 2014. godine obećavao je nastavak ekonomskog oporavka iz 2013. godine, budući da je u tom periodu zabilježeni snažan rast ključnih generatora rasta bh. bruto domaćeg proizvoda, tačnije industrijske proizvodnje i izvoza roba, za 6% yoy i 4,6% yoy respektivno, a naša prognoza ekonomskog rasta za 2014. bila je tada na 1,5% yoy u realnim iznosima.

Međutim, veoma solidan i snažan start realne ekonomije sa početka godine bio je potpuno zasjenjen najgorim poplavama zabilježenim u posljednjih 120 godina koje su zadesile naš region, odnoseći najveće štete upravo ekonomiji Bosne i Hercegovine. Budući da je oficijelna procjena šteta i gubitaka u majske poplavama procijenjena na gotovo 2 mlrd EUR (3,9 milijardi KM) što predstavlja čak 14,8% BDP-a iz 2013. godine te da su direktno bili pogođeni ključni sektori bh. ekonomije poput poljoprivrede, rudarstva, više oblasti pre-rađivačke industrije, transporta i infrastrukture te veliki broj domaćinstva, jasno je bilo da će ekonomika kretanja u nastavku godine izgledati potpuno drugačije i da se pred nama nalazi veoma

težak proces oporavka nakon prirodne katastrofe.

Uzimajući u obzir veličinu štete i njen uticaj na veliki broj sektora bh. ekonomije naše očekivanje bilo je da će bh. ekonomski rast biti pod negativnim pritiskom uslijed negativnog uticaja prirodne katastrofe na ključne generatore ekonomskog rasta - industrijsku proizvodnju, izvoz i investicije, di-

ukazuju na snažan pad ekonomске aktivnosti u našoj zemlji za čak 1,2% yoy, dok su industrijska proizvodnja i izvoz roba zabilježili pad za 6,1% i 3,4% yoy respektivno što je direktna posljedica majske dešavanja. Realna ekonomija je dakle značajno bila pogodena prirodnom katastrofom budući da je od 19 proizvodnih aktivnosti unutar bruto domaćeg

rektno kroz prestanak proizvodnje i investiranja neposredno nakon katastrofe s jedne strane te indirektno kroz gubitak dijela proizvodnje i izvoza uslijed otežanog transporta zbog šteta na infrastrukturi. Stoga smo neposredno nakon majske dešavanja revidirali značajno naniže našu ekonomsku prognozu za 2014. godinu na nivo ekonomске stagnacije, odnosno na nivo minimalnog ekonomskog rasta u rasponu do 0%-0,5%. Naše očekivanje iza navedene revizije prognoza bilo je da će bh. ekonomija zabilježiti pad realnog BDP-a u Q2 i stagnaciju u Q3 2014, a posljednji dostupni podaci nakon majske dešavanja potvrđuju da su naše procjene bile ispravne. Tačnije, nedavno objavljeni podaci kretanja BDP-a u drugom kvartalu 2014. godine

porizvoda njih čak 10 zabilježilo pad aktivnosti u drugom kvartalu. Najsnažnije pogodjeni bili su narančno poljoprivreda, rudarstvo, pre-rađivačka industrija i proizvodnja električne energije koji su zabilježili najveći realni pad ekonomске aktivnosti u Q2. Jedini sektor realne ekonomije koji ima značajniji uticaj na naš bruto domaći proizvod, a koji je uspio ostati u području rasta nakon majske dešavanja jeste sektor građevinarstva, što je posljedica prije svega nastavka radova na Koridoru Vc i radova na izgradnji termo elektrane Stanari.

Međutim, bh. realna ekonomija je pokazala solidnu otpornost na efekte prirodne katastrofe budući da je u trećem kvartalu došlo do stabilizacije ključnih ekonomskih indikatora usprkos novom valu

INTERVJU sa...

jakih padavina u augustu. Tako su u Q3 industrijska proizvodnja i izvoz roba ostvarili rast od 0,4% yoy i 6,3% yoy, što bi trebalo da korelira sa očekivanim realnim rastom BDP-a u rasponu od 0,4% do 0,6% yoy. Dakle, u prva tri kvartala bh. ekonomija bi trebalo da je ostvarila minimalni ekonomski rast u rasponu od 0,4% yoy do 0,5% yoy što je u skladu sa našim očekivanjima. U posljednjem kvartalu očekujemo nešto snažniju stopu ekonomskog rasta u rasponu od 1% do 1,2% yoy prije svega zbog nastavka pozitivnih trendova u prerađivačkoj industriji i izvozu roba. Time bi ukupna stopa realnog ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2014. godini trebala da se kreće u rasponu od 0,5% -0,6% yoy. Međutim, ova kva stopa minimalnog realnog ekonomskog rasta više je u okvirima ekonomske stagnacije u slučajevima nerazvijenih tranzicijskih ekonomija poput naše te uzimajući u obzir nivo razvijenosti i kupovne moći bh. građana. Dakle, ovakav nivo ekonomskog rasta apsolutno je nedovoljan da bi doprinio poboljšanju standardna običnog bh. građanina.

Generalno, kakva su u ovoj godini bila ostala makroekonomska kretanja u odnosu na prošlu godinu u ovom periodu? Kako sada zapravo izgleda makroekonomski okvir naše zemlje nakon majskega dešavanja i šta nas očekuje u narednom periodu?

Kao što sam već maloprije navela nakon majskega dešavanja i efekta koji je prirodna katastrofa imala na našu ekonomiju, makroekonomski okvir naše zemlje, a time slika većine ključnih makroekonomskih indikatora naše zemlje je značajno promijenjena u odnosu na ekonomski okvir prije ovih dešavanja. Većina zemalja koje su zabilježile neki oblik priprodne katastrofe, pa tako i naša, bilježe nakon navedenih događaja nekoliko značajnih promjena u svom ekonomskom okviru. Pored već

pomenutog pada ekonomske aktivnosti (BDP-a), u prvoj godini nakon katastrofe dolazi obično i do povećanja nezaposlenosti, značajnog povećanja budžetskog deficit-a i nivoa javnog i ukupnog duga zemlje uslijed povećanja potrošnje države i domaćinstava u nastojanju sanacije efefta prirodne katastrofe. Usljed povećane potrošnje i radova na rekonstrukciji u zemlji dolazi i do značajnog povećanja uvoza roba a time i deficit-a tekućeg računa zemlje što negativno doprinosi ekonomskom rastu. Sve navedene promjene u ekonomskim kretanjima nakon majskega dešavanja u 2014. godini upravo je zabilježila i ekonomija Bosne i Hercegovine.

Dakle uz već pomenuti negativan efekat prirodne katastrofe na smanjenje ostvarenog realnog ekonomskog rasta, niži nivo rasta industrijske proizvodnje i izvoza, u ovoj godini došlo je i do povećanja oficijelne stope nezaposlenosti koja je zaključno sa avgustom iznosila 44% što je najviša stopa nezaposlenosti od marta 2014. Trend rasta stope nezaposlenosti očekujemo i do kraja godine uslijed čega vjerujemo da bi „realna“ stopa nezaposlenosti prema metodologiji Ankete o radnoj snazi trebala u ovoj godini da iznosi oko 28% u odnosu na 27,5% iz prethodne godine. S druge strane, rebalansi budžeta entitetskih nivoa vlasti kao i nižih nivoa vlasti nakon majskega dešavanja ukazuju na značajno povećanje rashodnovne strane budžeta u pokušajima sanacije efekata majskega poplava i povećanje zaduženja kod stranih kreditora, uslijed čega očekujemo značajno povećanje konsolidiranog budžetskog deficit-a na nivo od -3,8% BDP-a te javnog duga na nivo od 45% BDP-a. Poređenja radi ova dva indikatora u 2013. godini iznosili su -2,2% i 41,5% BDP-a respektivno. S druge strane, zbog nešto višeg rasta privatne potrošnje domaćinstava i državne potrošnje od 1,2% yoy i 3,5% yoy respektivno s jedne strane te po-

većanja nivoa bruto investicija za 4% yoy uslijed radova na rekonstrukciji stambenih jedinica, poslovnih objekata i infrastrukture, bilježi se značajno ubrazanje rasta uvoza roba u 2014. uslijed uvoza građevinskog materijala, mašina i opreme, namještaja i električne opreme i sl. Zbog toga očekujemo ukupan rast uvoza roba za 6% yoy u 2014. čime bi trgovinski deficit trebao da dostigne iznos od 3,8 milijardi EUR ili 28,2% BDP-a što je najviši nivo trgovinskog deficit-a od 2012. godine. Time bi se i deficit tekućeg računa države također trebao popeti na -9,6% BDP-a što je najviši nivo deficit-a tekućeg računa od 2011. godine. Vrlo nepovoljan odnos uvoza i izvoza roba te trgovinskog deficit-a predstavljat će jedan od ključnih negativnih efekata na zabilježeni ukupan ekonomski rast u 2014. godini. Usljed značajnog uticaja poplava na veliki broj kompanija prerađivačke industrije i rudarstva ukupna industrijska proizvodnja i izvoz roba i usluga zabilježiti će skromni rast od 1% yoy i 1,2% u realnim iznosima, u odnosu na 6,7% i 7% yoy respektivno iz 2013. godine.

Kako je prethodni period izgledao u oblasti izvoza/uvoza i kako je to uticao na cijelokupni ekonomski rast BiH?

Od izbijanja globalne ekonomske i finansijske krize u 2008. godini, izvoz i uvoz roba i usluga predstavljaju dvije ključne ekonomske varijable čiji krajnji saldo najznačajnije utiče na kretanje ukupnog rasta bruto domaćeg proizvoda Bosne i Hercegovine budući da čine 31% i 52,5% BDP-a naše zemlje. Prije izbijanja ekonomske krize privatna potrošnja (81,4% BDP-a) predstavljala je ključni generator ekonomskega rasta vođena snažnom kreditnom ekspanzijom u bankarskom sektoru, ali od 2009. godine na ovamo ona bilježi kontinuirano pad ili stagnaciju što jasno ukazuje na ekstremno slabljenje domaće potražnje

INTERVJU sa...

i kupovne moći domaćeg stanovništva uslijed povećanja stope nezapolenosti s jedne strane i pada realnog raspoloživog dohotka s druge strane.

Zbog već pomenutih majske dešavanja kretanje izvoza i uvoza roba bilježe značajno drugačiju dinamiku od onih u periodu od 2010-2013. godine kojeg su karakterizirale uglavnom više stope rasta izvoza u odnosu na uvoz roba. Zaključno sa septembrom 2014. ukupan izvoz roba BiH zabilježen je u vrijednosti od 6,4 milijarde KM što predstavlja rast od 1,8% yoy. S druge strane, uvoza roba dostigao je vrijednost od 11,9 milijardi KM i veći je za 6,5% yoy u odnosu na isti period prethodne godine, čime je vanjskotrgovinski deficit iznosio čak 5,5 milijardi KM ili povećanje za 12,7% yoy. Na značajno slabiju performancu izvoza u 2014. godini posred pomenutih majske dešavanja imao je i uticaj veoma loše hidrometeorloške situacije na proizvodnju električne energije u hidroelektranama, uslijed čega je u ovoj godini zabilježen veoma snažan pad izvoza ove robe koja čini gotovo 10% ukupnog bh. izvoza, a kod koje je zabilježen pad izvoza zaključno sa septembrom od 17,4%. Također, loša situacija i poslovanje domaćih proizvođača iz oblasti proizvodnje baznih metala odrazilo se i na ukupan izvoz ove i dalje najznačajnije bh. izvozne robe koja čini 20% bh. izvoza, koja je ostvarila i ove godine pad za 3,8% yoy.

Međutim, s druge strane ohrađuju rezultati iz godine u godinu nekoliko proizvodnih sektora bh. industrije koji uspješno bilježe rast i probaj na evropsku tržišta poput, izvoza drvne industrije i industrije namještaja koje su povećale svoj udio u ukupnom iznosu već na 7,5% i ostvarile respektivni dvocifreni rast od 16% yoy, zatim izvoz mašina i opreme sa udjelom od 11% i istim rastom od 11% yoy. Proizvođači i izvoznici iz obalsti proizvodnje dijelova za

auto industriju te proizvođači odjeće i obuće zahvaljujući veoma uspješnoj saradnji sa nekolicinom evropskih proizvođača ostvaruju stalni rast izvoza i udjela u ukupnom izvozu BiH iz godine u godinu pa tako i u 2014. godini. Do kraja godine očekujemo ukupan rast izvoza roba i usluga BiH da iznosi 1,2% yoy u realnim iznosima čime će ova kategorija doprinijeti 0,4 procenta poena ukupnom očekivanom rastu. S druge strane očekivani rast uvoza roba i usluga od 4,9% yoy rezultirat će sa negativnim dopinosom bh. ekonomskom rastu od čak 2,3 procentan poena. Dakle, ukupan vanjskotrgovinski deficit doprinijet će negativno rastu realnog bruto domaćeg proizvoda za 1,9 procentnih poena u 2014. godini.

Obzirom da ste direktno u oblasti investicijskog bankartsa i imate direktni kontakt sa investitorima, možete li nam reći šta je to što oni prvo gledaju kada ispred sebe stave tabelu ekonomski pokazatelja naše zemlje i šta je to što ih iz te tabele ili potakne da ulože ili da okrenu stranicu i pogledaju neku drugu zemlju?

Sajstajališta stranih investitora sa kojima smo u kontinuiranom kontaktu nekoliko je ključnih faktora koji oni posmatraju i uslijed kojih se odlučuju uložiti ili ne novac u tranzicijsku zemlju poput naše. Prije svega to je politička stabilnost i napredak u procesu evropskih integracija koji značajno govore o ozbiljnosti i posvećenosti vlasti u reformskim procesima, iz kojeg proizilazi i kreditni rejting zemlje i naravno perspektivna srednjoročnog ekonomskog rasta. Ono što je naš najveći nedostatak, ispred bilo koje druge ekonomske variabile, a ujedno i najveća prepreka kako bi nas strani investitori ozbiljnije razmotrili na mapi zemlja potencijalno vrijednih za ulaganje, svakako je naša stalna politička nestabilnost, nekonistentnost i zaostajanje u procesu sprovođenja ključnih eko-

nomskih reformi koje bi dovele do veće konkurentnosti, atraktivnosti i uspješnosti naše ekonomije (poput reforme tržišta rada i radnog prava, poreskog tretmana rada, poboljšanje efikasnosti inspekcijskih organa i smanjenje sive ekonomije, nastavak reformi u oblasti pokretanja biznisa i legislative u oblasti sprovođenja stečaja). Ovo su ključni elementi koji šalju stranim investitorima veoma negativnu sliku nestabilnosti i opće nesigurnosti za bilo kakvo ulaganje, osnivanje i pokretanje biznisa te nastavka poslovanja u našoj zemlji, uslijed čega će oni okrenuti stranicu i pogledati sigurno rađe neku drugu zemlju.

Također, dugi period političke nestabilnosti i zaostajanja u sprovođenju reformi koji traje zasigurno već više od 5 godina, odrazio se već značajno i na dinamiku ekonomskog rasta u zemlji te na srednjoročnu prognozu mogućeg ekonomskog rasta. Pomenimo samo da je u periodu od 2009 godine do 2014. godine ekonomija Bosne i Hercegovine zabilježila gotovo period bez ekonomskog rasta budući da je prosječan rast iznosio svega 0,3% yoy u realnim iznosima, što je za stranog investitora još jedan od zabrinjavajućih indikatora neadekvatne konkurentnosti ekonomije. Značajan zaokret u smislu političke stabilnosti i nastavka reformskih procesa zasigurno je neophodan kako bi naša zemlja ponovo krenula putem ozbiljnijeg ekonomskog rasta i privlačenja stranih ali i domaćih investora za ulaganje.

Da li stoje ocjene da se ekonomska stabilnost BiH održava samo na osnovu novih finansijskih zadržanja?

Od izbijanja globalne financijske krize u 2008. godini, svi nivou vlasti u Bosna i Hercegovina kontinuirano bilježe konsolidovani budžetski deficit koji se iz godine u godinu finanicirao dodatnim zaduzenjima. Uglavnom su to bili krediti suprafinacijskih institucija,

INTERVJU sa...

MMF-a, Svjetske banke i evropskih kreditora, a od 2011. godine entitetske vlade se sve više oslanjaju i na izdavanje dužničkih vrednosnih papira na domaćem tržištu (obveznica i trezorskih zapisova). Uzimajući u obzir navedenu činjenicu da od 2008. godine do danas vlasti u BiH uglavnom bježe manjak prihoda nad rashodima, možemo reći da se fiskalna, a time socijalna i ekonomska stabilnost u zemlji održavaju zahvaljujući zaduživanju i pokrivanju budžetskih manjkova kroz nove kredite. Nivo konoslidiranog budžetskog deficitia i javnog duga u BiH u periodu od 2008. do 2013. godine uglavnom je održavan još uvijek na umjerenom nivou odnosno u skladu sa općeprihvaćenim Maastrichtskim kriterijima (-3% BDP-a za konsolidirani budžetski deficit i 60% nivo javnog duga) i u prosjeku ova dva indikatora zabilježila vrijednost u navedenom periodu od -2,3% BDP-a i 37,3% BDP-a, respektivno. Međutim, kontinuiran budžetski deficit i dodatno zaduživanje u posljednjih 5 godina doveo je do situacije da se nivo javnog duga popeo sa 30,1% BDP-a u 2008. na 41,5% BDP-a u 2014., ili sa 3,9 milijardi EUR na 5,6 milijardi EUR u 20014. što ne možemo reći da nije zabrinjavajuća dinamika rasta javnog duga u odnosu na ukupni i ostvareni ekonomski rast.

Kada se spomenu nova zaduženja u BiH u odnosu na BDP, vlast to uvijek opravdava poređenjem s novim zaduženjima država članica Evropske unije. Mogu li se povući takve paralele?

Teško je porediti nivo budžetskog deficitia i javnog duga u nerazvijenoj tranzicijskoj zemlji poput Bosne i Hercegovine i razvijenih zemalja Evropske unije, posebno članica eurozone. Naime, nivo budžetskog deficitia i javnog duga zemalja članica eurozone značajno su iznad svih teorijskih standarda i samih Maastrichtskih kriterija te je bilo sasvim jasno da

su dugoročno neodrživi, uslijed čega je na koncu i došlo do posljednje dužničke krize zemalja eurozone. Stoga je adekvatnije porediti nivo budžetskog deficitia i javnog duga Bosne i Hercegovine u odnosu na recimo zemlje Jugistočne Evrope (JIE) koje su donekle približnije nivou razvijenosti Bosne i Hercegovine. U 2013. godini BiH je zabilježila budžetski deficit od 575 miliona KM ili 2,2% BDP-a te javni dug od 3,9 milijardi KM ili 41,5% BDP-a i tim je i dalje bila ispod prosjeka zemalja JIE sa -3,0% BDP-a i 43,6% BDP-a respektivno te u okvirima Maastrichtskih kriterijia. Međutim, zabrinjavajuća je ipak dinamika rasta duga u posljednjih 5 godina budući da je on narastao za 45% u tom periodu što je zasigurno neodrživa dinamika u dužem periodu.

Direktne strane investicije i makrostatsika. Gdje stojimo danas?

U posljednjih 5 godina od izbjeganja globalne ekonomske krize, strana direktna ulaganja su generalno smanjena ne samo u Bosnu i Hercegovinu nego i u sve ostale zemlje JIE. Međutim, kompleksna i nestabilna politička situacija u navedenom periodu zasigurno je dodatno uticala da Bosna i Hercegovina bude na začelju tabele po pitanju ukupnog priliva stranih direktnih ulaganja u navedenom periodu. Tako je od 2009. do 2013. godine prepočetan priliv stranih direktnih ulaganja u BDP-u zemalja JIE iznosio 3% BDP-a dok je u Bosni i Hercegovini on iznosio samo 2% BDP-a što je najniži prosječan priliv FDI u navedenom periodu od svih zemalja JIE. To bi zapravo značilo da je prepočetan neto priliv stranih direktnih ulaganja na godišnjem nivou iznosio svega 300 miliona EUR dok je za petogodišnji period prije krize on iznosio oko 730 miliona EUR. Navedena poređenja jasno pokazuju da je Bosna i Hercegovina zaista pala na začelje liste zemalja atraktivnih za strane investitore. ■

Da li je tačno da su prošla i ova godina najgore kad je riječ o investicijama?

Nažalost, 2013. i 2014. godina zainstala su najslabije kada je u pitanju ukupan neto priliv direktnih stranih ulaganja u BiH ekonomiju. Naime u 2013. godini ukupan iznos ulaganja iznosio je svega 259 miliona EUR ili 1,9% BDP-a iz 2013. godine što je najniži priliv još od recesije 2009. godine. Negativni trendovi nastavljeni su nažalost i u 2014. budući da u prva dva kvartala bilježimo ukupan priliv stranih ulagnja od 250 miliona EUR što je nastavak pada od 7,4% u odnosu na isti period prošle godine.

Čime bi prvenstveno trebalo da se pozabavimo?

Da bi nas investitori ponovo počeli gledati kao zemlju vrijednu razmatranja ulagnja neophodna je znatno stabilnija politička situacija u zemlji, stabilne vlasti koje će se ponovo početi baviti ozbiljnim ekonomskim reformama za unapređenje konkurentnosti i rasta ekonomije (poput reforme tržišta rada i radnog prava, poreskog tretmana rada, poboljšanje efikasnosti inspekcijskih organa i smanjenje sive ekonomije, nastavak reformi u oblasti pokretanja biznisa i legislative u oblasti sprovođenja stečaja). Sve navedene mjere dovele bi do povećanja konkurentnosti realne ekonomije, tržišta rada, smanjenja sive ekonomije i ukupnog ekonomskog rasta i razvoja zemlje. Nadalje, nadležne institucije trebale bi ozbiljnije da pristupe izradi srednjoročne strategije rasta i razvoja ekonomije i izvoza koje će targetirati mjere podrške i jačanja ključnih sektora u kojima imamo konkurenčku prednost (poput energetike, drvne i metalne industrije, proizvodnje maština, alata, dijelova za auto industriju, turizma i sl.). Bitan je i nastavak procesa privatizacije sa kojim smo stali posebno u Federaciji BiH, što bi zasigurno dovelo do većeg priliva stranih ulaganja u narednom periodu. ■

AKTIVNOSTI ČLANOVA VSI

EBRD i Bosna i Hercegovina zajedno podržavaju jačanje javnih nabavki

Evropska banka za obnovu i razvoj i Bosna i Hercegovina su se dogovorile da zajednički rade na daljem razvoju transparentnosti i efikasnosti procesa javne nabavke.

Memorandum o Razumijevanju (MoR) koji su potpisali Predsjednik EBRD-a, Sir Suma Chakrabarti, i Predsjedavajući Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, g. Vjekoslav Bevanda, fokusira se na razvoj stabilnog i odgovornog okvira koji će omogućiti integritet javne potrošnje.

U okviru ovog partnerskog odnosa EBRD će obezbijediti programe izgradnje kapaciteta, tehničku pomoć, metodološku pomoć, te će pospješiti razmjenu stručnih analiza i konsultantskih izvještaja da pomogne Bosni i Hercegovini u

prihvatanju najbolje međunarodne prakse i povećanju institucionalne konkurentnosti.

Okvir ima za cilj jačanje saradnje između Banke i vlasti u oblastima kreiranja politika, regulaciji javnih preduzeća i prirodnih monopola i praćenju javnih nabavki, uključujući javno-privatna partnerstva (JPP). MoR predstavlja nastavak

opsežnog dijaloga o politikama koji je EBRD već poduzela u sektor javnih nabavki.

“Ovo je veoma značajan korak naprijed za Bosnu i Hercegovinu. On pomaže jačanje pravnog okvira, promovira dobro upravljanje i ohrabruje efikasno korištenje sredstava. Mi smo spremni da podržimo vlasti u stvaranju stabilnog i odgovornog okvira za javne nabavke,” rekao je Predsjednik EBRD-a Sir Suma Chakrabarti. Od početka rada u Bosni i Hercegovini EBRD je investirala preko 1.6 milijardi eura u više od 110 projekata. Banka investira u razvoj infrastrukture, podršku malim i srednjim preduzećima, i jačanje finansijskog sektora. ■

U Banja Luci održana radionica o upotrebi gasova u prehrambenoj industriji

U Privrednoj komori Republike Srpske u Banjoj Luci, 6. novembra 2014. godine održana edukativno-informativna radionica pod nazivom "Postizanje višeg standarda u proizvodnji i povećanje konkurenčnosti na domaćem i inostranom tržištu kroz upotrebu gasova u prehrambenoj industriji", na koju su se odazvali brojni privrednici, predstavnici prehrambene industrije u BiH te mediji. U okviru zajedničkog GIZ GmbH & MESSER BH Gas projekta pod nazivom "Mogućnosti primjene gasova i praktična nastava u srednjim školama" podržanog od Njemačkog ministarstva za privredu saradnju i razvoj (BMZ) a u okviru DeveloPPP.de programa, te u saradnji s Privrednom komorom Republike Srpske i uz podršku Pivredene komore FBIH, Razvojne agencije EDA i gradske razvojne agencije CIDEA, održana je ova info radionica na kojoj su iznijeta

teoretska i praktična iskustva na temu primjene gasova u prehrambenoj industriji. Ova je radionica namijenjena proizvođačima i privrednicima koji su zainteresirani da unaprijede svoju proizvodnju, da poboljšaju rentabilnost, da idu u korak sa evropskim i svjetskim trendovima koji se manifestiraju kroz produženje roka trajanja proizvoda, očuvanje kvalitetnih karakteristika proizvoda bez hemijskog tretmana a da pri tome proizvod zadrži dobar izgled i svježinu. Radionica je relevantna za sve koji u svojim procesima pro-

izvodnje i pripreme hrane, skladištenja i pakovanja koriste ili namjeravaju da koriste gasove. Ispred Komore Republike Srpske prisutne je pozdravila Dragica Ristić koja je istakla značaj međusobnih veza između proizvođača hrane i prehrambene industrije koja predstavlja stratešku privrednu grupu za ekonomski razvoj Republike Srpske. Također je naglasila važnost suradnje obrazovnih institucija i privrede. Kristin Rau, direktorka GIZ-a, istakla je važnost dijaloga između javnog i privatnog sektora kao i značaj suradnje

AKTIVNOSTI ČLANOVA VSI

s kompanijom MESSER u okviru programa DeveloPPP jer se time podstiču mala i srednja preduzeća da razvijaju svoje poduzetništvo. Direktor MESSER BH Gasa Valentin Ilievski je rekao da je značaj korištenja gasova u prehrambenoj industriji veoma važan jer se time uvećava sigurnost procesa, održava kvaliteta namirnica i spriječavaju moguća trovanja hranom ako se ona pakiraju i zamrzavaju na konvencionalan način. „S obzirom da je Messer vodeći lider u pro-

izvodnji i snabdjevanju plinovima u svijetu, kroz ovu saradnju bh. privreda će dobiti jasniju i konkretniju sliku o važnosti primjene prehrambenih plinova u mnogim industrijskim i privrednim granama. Mogućnosti upotrebe prehrambenih plinova su veoma široke. Od korištenja plinova u prehrani, voćarstvu, prerađivačkoj industriji i drugim privrednim granama, a sve s ciljem njegove sveobuhvatnije primjene i postizanja boljeg kvaliteta namirnica“ – ista-

kao je Ilievski. Cilj ove radionice kao i prethodne koja je održana u Mostaru u augustu je postignut. Prije svega edukacija proizvođača o dobrom stranama korištenja prehrambenih gasova na kojoj je na praktičan način demonstriran širok spektar mogućnosti korištenja gasova u prehrani, voćarstvu, prerađivačkoj industriji i drugim privrednim granama, s ciljem njihove sveobuhvatnije primjene. ■

Regionalna konferencija DRIVE 2014.

Kolektiv doo (Posao.ba) organizovao je 25. i 26. septembra u Sarajevu najveću regionalnu konferenciju pod nazivom DRIVE 2014 koja je namenjena svima čiji posao uključuje vođenje i razvoj zaposlenika, stručnjacima svih nivoa znanja i iskustva.

U predhodne četiri godine, ovaj događaj pod nazivom HR konferencija i motom „Ljudi na prvom mjestu“ i „Ljudi su ogledalo kompanije“ okupilo je preko 1000 profesionalaca iz BiH i regije, te preko 50 vodećih svjetskih stručnjaka i govornika. Drive 2014 sa novim izgledom i novom energijom nastavio je misiju ove HR konferencije kako bi predstavio nove trendove i prakse u upravljanju ljudskim potencijalima te omogućio učesnicima da se umrežavaju sa kolegama i poslovnim partnerima.

Ove godine DRIVE 2014 konferencija je kroz niz različitih sadržaja, od predavanja i panel diskusija do interaktivnih radionica obradila sljedeće ključne teme:

- Regрутација talenta i uloga brenoda poslodavca
- Razvoj lidera za uspjeh organizacije
- HR tim – strateški poslovni partner kompanije. ■

ProCredit Bank učestvovala na međunarodnom sajmu energetske efikasnosti RENEXPO

ProCredit Bank je 5. i 6. novembra ove godine učestvovala na međunarodnom sajmu RENEXPO i konferencijama o energetskoj efikasnosti i obnovljivim izvorima energije koji se održao u Hotelu Hollywood na Ilidži. RENEXPO® BiH je okupio brojne investitore, donosioce odluka, predstavnike relevantnih ministarstava i opštinskih struktura, kao i poslovnih rukovodilaca iz energetskih i sektora obnovljivih izvora energije u okviru najveće energetske platforme za cijeli region Zapadnog Balkana.

ProCredit Bank je ovom prilikom predstavila posebnu eko kreditnu

liniju za ulaganje u poboljšanje energetske efikasnosti, obnovljive energije i druge aktivnosti koje doprinose zaštiti okoliša. Eko krediti ProCredit Bank su namijenjeni za finansiranje nabavke modernih tehnologija za smanjenje emisije štetnih gasova i druga ulaganja koja imaju pozitivan uticaj na okoliš. ■

Sarajevo Arbitration Day

WOLF THEISS u saradnji sa Udruženjem ARBITRI organizovao je 28. novembra 2014. godine u Sarajevu prvu konferenciju u Bosni i Hercegovini posvećenu arbitraži kao alternativnog načina rješavanja sporova, pod nazivom „Sarajevo Arbitration Day“

Ključne teme ove konferencije bile su:

- Međunarodna arbitraža iz perspektive branitelja
- Arbitraža u Bosni i Hercegovini - gdje stojimo? ■

- Praksa Arbitražnog suda Vanjskotrgovinske komore BiH
 - Prednosti i prepreke arbitraže u skladu sa zakonima BiH
- Panelisti konferencije su bili istaknuti profesori iz ove oblasti, predstavnici Arbitražnog suda pri Vanjskotrgovinskoj komori BiH, prof. dr. Veljko Trivun i prof. dr. Abedin Bikić, te vodeći praktičar sa bogatim iskustvom u EU, g-din Florian Haugeneder koji je naglasio osnovne karakteristike i najbolje prakse međunarodne arbitraže iz perspektive kompanija. ■

AKTIVNOSTI ČLANOVA VSI

Fabrika cementa Lukavac realizuje izvozni posao u Libiju

Dva voza s 26 vagona cementa otpremljeni su krajem septembra prvi puta željeznicom iz Fabrike cemeta Lukavac prema Libiji te predstavljaju jedinstveni ekološko-izvozni projekat ne samo u Bosni i Hercegovini, nego i u cijeloj regiji Jugistočne Evrope. Ovim projektom Fabrika cementa Lukavac postaje jedna od prvih kompanija koja uspostavlja poslovne veze sa tržištem Libije. Pokrenutim izvoznim aktivnostima, Fabrika cementa Lu-

kavac doprinosi širenju pozitivne slike o kvalitetu proizvoda iz BiH, ali istovremeno popravlja i izvozni saldo BiH.

Ovaj svojevrsni projekat bilo je moguće realizovati zahvaljujući konkurentnosti proizvodnje u Fabrići cementa Lukavac, koja je između ostalog, postignuta i kroz upotrebu alternativnih goriva u procesu proizvodnje.

Ukupno očekivane količine izvoza do kraja godine od 30.000 t cementa će barem dijelom pokriti

manjak ovog građevinskog materijala na libijskom tržištu, koji se pojavio nakon ponovnog aktiviranja infrastrukturnih projekata u ovoj zemlji.

U organizaciji izvoza cementa za Libiju uz transportnu firmu Agit, sudjeluje Luka Ploče, te Željeznicе Federacije Bosne i Hercegovine i Željeznicе Republike Srpske, kao partneri u kopnenom dijelu prijevoza. ■

Nastavak akcije: Zdravlje je najvažnije

Predstavnici Hypo banke su u oktobru 2014. godine, u sklopu akcije „Zdravlje je najvažnije“ posjetili kantonalne bolnice „Dr. Irfan Ljubijankić“ u Bihaću te „Dr. Safet Mujić“ u Mostaru. Mirjanu Vučić, direktoriku sektora za upravljanje prodajom Hypo banke ugostio je direktor klinike u Mostaru dr. Zlatko Guzin. Dr Guzin je predstavio novo moderno krilo zgrade na kojem je između ostalog, smješten i odjel ginekologije i akušerstva. Donacija Hypo ban-

ke, tri LED 32" TV prijemnika su upotpunili nove kvalitetno uređene bolesničke sobe.

Predstavnik bihaćke kantonalne bolnice Ajdin Zulić ugostio je voditeljicu Hypo poslovnice u Bihaću Admiru Krupić. Banka je za ovu bolnicu osigurala 2 LED 40" TV prijemnika koji će zadovoljiti potrebe bolnice pri realizaciji projekta „Bolnica prijatelj djece“. U sklopu ovoga projekta na odjelu za ginekologiju i akušerstvo predviđene su i multimedijalne eduka-

tivne prezentacije, čiji je cilj rodilje što bolje pripremiti za majčinstvo, prezentirati im vrijednosti i važnost dojenja te dati ostale korisne informacije i savjete kroz video prezentacije. ■

USVOJENA LEGISLATIVA U BIH* - Osigurao: Wolf Theiss

SLUŽBENI GLASNIK BOSNE I HERCEGOVINE

Parlamentarna skupština BiH

- Zakon o javnim nabavkama Sl. Novine FBiH 42/14-39
- Zakon o dopuni Zakona o javnim nabavkama BiH Sl. novine FBiH 50/14-68
- Zakon o izmjenama Zakona o osnivanju Kompanije za prijenos električne energije u BiH Sl. Glasnik BiH 20/14-1
- Zakon o elektronskom dokumentu Sl. Glasnik BiH 58/14-9

Vijeće Ministara BiH

- Odluka o izmjenama tarife administrativnih taksi Sl. Glasnik BiH 15/14-1

- Odluka o naknadi koristenja radio-frekventnog spektra u BiH Sl. Glasnik BiH 15/14-12

Ministarstvo finansija i reziora BiH

- Naredba o uplatnim računima za administrativne takse, Sl. Glasnik BiH 19/14-18
- Naredba o izmjeni Naredbe o uplatnim računima za administrativne takse Sl. Glasnik BiH 31/14-16

Državna regulatorna komisija za električnu energiju - DERK

- Odluka o odobrenju Aukcijskih pravila za dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta Sl. glasnik BiH 14/14-2

- Odluka o odobrenju Aukcijskih pravila za dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta Sl. Novine FBiH 15/14-97

- Odluka o odobrenju Cjenovnika usluga za priključak korisnika na prijenosnu mrežu Sl. novine FBiH 32/14-136
- Odluka o odobrenju Cjenovnika usluga za priključak korisnika na prijenosnu mrežu Sl. Glasnik BiH 30/14-2

Centralna banka BiH

- Odluka o dopuni Odluke o utvrđivanju tarife naknada Centralne banke BiH Sl. Novine FBiH 64/14-51
- Uputstvo o načinu postupanja, aktivnostima i mjerama Centralne ban-

*Zakoni i podzakonski akti od relevantnog značaja za strane investitore u BiH za period Maj-Decembar 2014.

USVOJENA LEGISLATIVA U BIH

ke BiH kada komercijalna banka ne ispunjava obavezu u pogledu utvrđivanja i održavnja obavezne rezerve i u slučaju statusnih promjena komercijalne banke Sl. Glasnik BiH 31/14 -128

Uprava za indirektno oporezivanje BiH

- Uputstvo o prinudnoj naplati Sl. Glasnik BiH 2/14-59
- Uputstvo o uzimanju uzorka robe u carinskom postupku Sl. Glasnik BiH 5/14-15
- Uputstvo o korištenju bjanko sopstvene trasirane mjenice u carinskem postupku unutarnje obrade po osnovu lohn posla Sl. Glasnik BiH 16/14 -28
- Instrukcija o uslovima I načinu sticanja statusa ovlaštenog izvoznika Sl. Glasnik BiH 46/14 -14

Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine (RAK)

- Instrukcija o postupanju kod produženja važenja dozvola za korištenje blokova telefonskih brojeva, pojedinačnih negeografskih brojeva, kratkih brojeva i kodova za potrebe mreže i signalizaciju Sl. Glanik BiH 9/14-33
- Kodeks o izmjeni Kodeksa o komercijalnim komunikacijama Sl. glasnik BiH 30/14-5

Agencija za sigurnost hrane BiH

- Popis priznatih prirodnih mineralnih voda i prirodnih izvorskih voda u Bosni i Hercegovine Sl. Glasnik BiH 31/14 – 118
- Lista priznatih prirodnih mineralnih voda i prirodnih izvorskih voda u BiH Sl. Glasnik BiH 1/14-120
- Lista stonih voda u BiH Sl. Glasnik BiH 1/14-121

SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Parlament Federacije BiH

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja , Sl. Novine FBiH 26/14-2
- Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga, Sl. Novine FBiH 31/14-6
- Zakon o dopuni Zakona o sudovima u FBiH Sl. Novine FBiH 52/14-1
- Zakon o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH Sl. Novine FBiH 52/14-2

- Zakon o naftnim derivatima u FBiH Sl. Novine FBiH 52/14-11
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u FBiH Sl. Novine FBiH 63/14-4
- Zakon o prekršajima Sl. Novine FBiH 63/14-25
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode Sl. Novine FBiH 66/14-220
- Zakon o izmjenami Zakona o Poreznoj upravi FBiH Sl. Novine FBiH 71/14-2

Vlada Federacije BiH

- Odluka o utvrđivanju Privremenih smjernica Elektroenergetskse politike za sve učesnike u elektroenergetskom sektoru Sl. Novine FBiH 12/14-5
- Uredba o postupku, kriterijima, formi i sadržaju zahtjeva za izdavanje energetske dozvole za izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih proizvodnih postrojenja Sl. Novine FBiH 27/14-29
- Uredba o stalnim sudskim tumačima Sl. Novine FBiH 29/14-7
- Odluka o davanju saglasnosti na garantovane otkupne cijene električne energije iz postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije Sl. Novine FBiH 66/14-224
- Odluka o usvajanju izmjene Akcionog plana za korištenje obnovljivih izvora energije u FBiH Sl. Novine FBiH 70/14-45
- Uredba o sadržaju ugovora o koncesiji za istraživanje i eksploraciju nafta i plina, način obračuna i plaćanja naknade i kontrolu proizvedenih količina nafta i plina u FBiH Sl. Novine FBiH 70/14-1

Ministarstvo finansija Federacije BiH

- Pravilnik o dopuni Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak Sl. Novine 45/14-332
- Pravilnik o dopunama Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji FBiH Sl. Novine 60/14-42

Ministarstvo pravde Federacije BiH

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu notara Sl. Novine FBiH 3/14-14

Ministarstvo energije, rudarstva i industrije Federacije BiH

- Uputstvo o dopuni uputstva o proceduri izdavanja prethodne saglasnosti pravnim i fizičkim licima prije registracije za promet naoružanjem i vojnom opremom Sl. Novine FBiH 7/14-108

Agencija za bankarstvo

Federacije BiH

- Odluka o izmjeni odluke o privremenim mjerama za reprogram kreditnih obaveza fizičkih i pravnih lica u bankama Sl. novine FBiH 1/14-194
- Uputstvo za licenciranje i druge saglasnosti Agencije za bankarstvo FBiH Sl. Novine FBiH 1/14-194
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za bankarstvo FBiH (prečišćen tekst) Sl. Novine FBiH 23/14-165
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite Sl. Novine FBiH 23/14-146
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka Sl. Novine FBiH 23/14-147
- Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta Sl. Novine FBiH 23/14-150
- Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranata za oslobođanje od obaveze jemstva Sl. Novine FBiH 23/14-152
- Odluka o uslovima za procjenu i dokumentovanje kreditne sposobnosti Sl. Novine FBiH 23/14-154
- Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti Sl. Novine FBiH 23/14-158
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti banaka Sl. Novine FBiH 46/14-190
- Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti Sl. Novine FBiH 46/14-193
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o formi izvještaja koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH Sl. Novine FBiH 46/14-203
- Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne stabilnosti Sl. Novine FBiH 46/14-222

USVOJENA LEGISLATIVA U BIH

- Odluka o stavljanju van snage Odluke o uslovima i načinu obavljanja platnog prometa s inostranstvom Sl. Novine FBiH 46/14-226
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta Sl. Novine FBiH 62/14-14
- Odluke o ID Odluke o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobođenje od obaveze jemstva Sl. Novine FBiH 62/14-16
- Odluka o izmjenama Odluke o formi izvještaja koje banke dostavljaju Agenciji za bankarstvo FBiH Sl. Novine FBiH 62/14-22
- Odluka o minimlanim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga Sl. Novine FBiH 62/14-18
- Pravila postupanja Ombudsmena za bankovni sistem FBiH Sl. Novine FBiH 62/14-27

Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH

- Dozvola za obavljanje poslova investicijskog savjetnika/investicijskog menadžera u prometu vrijednosnim papirima Sl. Novine FBiH 7/14-71
- Pravilnik o dopuni pravilnika o sadržaju, rokovima i obliku izvještaja investicijskih fondova, društava za upravljanje i banke depozitara Sl. Novine FBiH 22/14-17
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o posredovanju u poslovima s vrijednosnim papirima Sl. Novine FBiH 27/14-123
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o posredovanju u poslovima s vrijednosnim papirima Sl. Novine FBiH 35/14-72
- Pravilnik o izmjenama pravilnika o ovlaštenim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira Sl. Novine FBiH 36/14-36
- Odluka o izmjeni Odluke o tarifi naknada Sl. Novine FBiH 60/14-396

Regulatorna komisija za električnu energiju Federacije BiH – FERK

- Odluka o postupku donošenja Mrežnih pravila distribucije Sl. Novine FBiH 22/14-18
- Pravilnik za izdavanje dozvola Sl. Novine FBiH 43/14-35
- Pravilnik za mikropostrojenja obnovljivih izvora energije Sl. Novine FBiH 50/14-48

- Pravilnik o obaveznom udjelu i preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije Sl. Novine FBiH 50/14-52
- Pravilnik o metodologiji o načinu utvrđivanja garantovanih otkupnih cijena električne energije iz postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije Sl. Novine FBiH 50/14-61
- Pravilnik o metodologiji za utvrđivanje referentne cijene električne energije Sl. Novine FBiH 50/14-66
- Pravilnik o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača električne energije Sl. Novine FBiH 53/14-23
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o javnim raspravama i rjesavanju zahtjeva i sporova i žalbi Sl. Novine FBiH 71/14-107
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o arbitraži Regulatorne komisije za električnu energiju u FBiH Sl. Novine FBiH 71/14-110
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zaštiti povjerljivih informacija Sl. Novine FBiH 71/14-112

SLUŽBENI GLASNIK REPUBLIKE SRPSKE

Narodna skupština Republike Srpske

- Zakon o izmjenama I dopunama Zakona o deviznom poslovanju Sl. Glasnik RS 20/14-40
- Zakon o izmjenama I dopunama Zakona o advokaturi RS Sl. Glasnik RS 20/14-42
- Zakon o izmjenama I dopunama Zakona o notarima Sl. Glasnik RS 20/14-42
- Zakon o izmjenama I dopunama Zakona o poreznom postupku RS Sl. Glasnik RS 31/14-18
- Zakon o naknadama za korištenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije RS Sl. Glasnik RS 52/14-3
- Zakon o prekršajima RS Sl. Glasnik RS 63/14-1
- Zakon o dopuni Zakona o sudskim pristojbama RS Sl. Glasnik RS 63/14-30
- Zakon o dopuni Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći RS Sl. Glasnik RS 63/14-30
- Zakon o dopuni Zakona o zaštiti potrošača RS Sl. Glasnik RS 63/14-32
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na napokretnosti S Sl. Glasnik RS 64/14-1

Vlada Republike Srpske

- Odluka o usvajanju Akcionog plana energetske efikasnosti RS do 2018 godine Sl. Glasnik RS 1/14-4
- Uredba o planiranju proizvodnje i potrošnje energije iz obnovljivih izvora Sl. Glasnik RS 2/14-1

Ministarstvo finansija Republike Srpske

- Pravilnik o izvještavanju o kreditnim poslovima sa inozemstvom Sl. Glasnik RS 84/14-3

Ministarstvo industrije, energetike i rудarstva Republike Srpske

- Pravilnik o postupku izdavanja i oduzimanja licence za geološka istraživanja, formi licence i vođenju i objavljanju registra licenci Sl. Glasnik RS 28/14-6
- Pravilnik o visini koncesione naknade i bankarskim garancijama u oblasti elektroenergetike, energetika, ruderstva i geologije Sl. Glasnik RS 67/14-8
- Pravilnik o energetskoj klasi proizvoda Sl. Glasnik RS 69/14-1

Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske

- Pravilnik o dopuni Pravilnika o trgovanju hartijama od vrijednosti Sl. Glasnik RS 10/14-30

Agencija za bankarstvo Republike Srpske

- Odluka o minimalnim standardima upravljanja eksternalizacijom Sl. Glasnik RS 1/14-37
- Odluka o minimalnim standardima upravljanja informacionim sistemima u bankama Sl. Glasnik RS 1/14-40
- Odluka o izmjenama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje tržišnim rizicima u bankama Sl. Glasnik RS 1/14-45
- Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za reprogram kreditnih obaveza fizičkih i pravnih lica u bankama Sl. Glasnik RS 1/14-45
- Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka Sl. Glasnik RS 1/14-45
- Odluka o licenciranju i drugim saglasnostima Agencije za bankarstvo Republike Srpske Sl. Glasnik RS 44/14-11
- Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i

USVOJENA LEGISLATIVA U BIH

kapitalnoj zaštiti Sl. Glasnik RS 57/14-14

Regulatorna komisija energetiku Republike Srpske – RERS

- Pravilnik o izdavanju garancija o porijeklu električne energije Sl. Glasnik RS 1/14-47
- Odluka o usvajanju Pravilnika o izdavanju garancija o porijeklu električne energije, Sl. Glasnik RS 1/14-46
- Pravilnik o tarifnoj metodologiji i tarifnom sistemu za transport i skla-

dištenje prirodnog plina Sl. Glasnik RS 51/14-10

- Pravilnik o tarifnoj metodologiji i tarifnom sistemu za distribuciju prirodnog gasa i snabdijevanje prirodnim plinom Sl. Glasnik RS 51/14-23
- Pravilnik o metodologiji za obračun troškova priključenja na distributivni ili transportni sistem prirodnog plina Sl. Glasnik RS 51/14-35
- Odluka o davanju saglasnosti na Pravilnik o uvjetima na priključenje elektrana na elektrodistributivnu mre-

žu Republike Srpske Sl. Glasnik RS 64/14-50

Komisija za koncesije Republike Srpske

- Pravilnik o postupku ustupanja ugovora o koncesiji i promjeni vlasničke strukture koncesionara Sl. Glasnik RS 65/14-68
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra ugovora o koncesijama Sl. Glasnik RS 65/14-69. ■

DELOITTE PORESKE NOVOSTI

Izmjene i dopune Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini u vezi sa duhanskim prerađevinama

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u BiH, koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj: 49/14, stupio je na snagu 02.07.2014. godine, a primjenjuje se od 01.08.2014. godine.

Izmjenama i dopunama Zakona je za poreske obveznike i druga lica koja se bave prometom cigara, cigarilosa i duhana za pušenje propisana obaveza da na dan 01.08.2014. godine popišu zalihe navedenih duhanskih prerađevina te da popisne liste dostave Upravi za indirektno oporezivanje BiH (u daljem tekstu: „UIO“) do 08.08.2014. godine.

Pored navedenog, sva lica koja se bave prometom cigara, cigarilosa i duhana za pušenje obavezna su UIO do 08.08.2014. prijaviti nove maloprodajne cijene ovih prerađevina te na novu osnovicu obračunati i uplatiti razliku akcize.

Razlika između već ranije uplaćene i nanovo obračunate akcize se uplaćuje u roku od 10 dana od dana dostavljanja popisnih listi.

Duhanske prerađevine za koje je plaćena razlika akcize mogu se do isteka zaliha prometovati po novim maloprodajnim cijenama koje moraju biti istaknute na vidnom mjestu maloprodajnog objekta.

Visina akcize na cigare i cigarilose za 2014. godinu se nije mijenjala, dok akciza na duhan za pušenje u 2014. godini iznosi 78 KM/kg.

Radi lakšeg obračuna akcize, tabele popisnih listi možete preuzeti sa web stranice UIO putem linka: <http://www.uino.gov.ba/b/>. Pored navedenog, skrećemo pažnju da je maksimalni iznos ukupnog akciznog opterećenja najpopularnije cjenovne kategorije cigareta od 126,00 KM za 1.000 komada povećan na 176,00 KM ukupnog akciznog opterećenja cigareta s najnižom maloprodajnom cijenom, s tim da je dinamika gođišnjeg povećanja specifične akcize ostala nepromijenjena.

Akciza na duhan za pušenje će počevši od 2015. godine iznositi najmanje 80% minimalne akcize na cigarete iskazane za 1.000 cigareta. Akcizu na duhan za pušenje utvrđuje Upravni odbor UIO najkasnije do 30. oktobra tekuće za narednu godinu. ●

Izmjene i dopune Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji BiH, koji je objavljen u „Službenim novinama FBiH“, broj: 63/14, stupio je na snagu 14.8.2014. godine.

Izmjena uvodi mogućnost upisa podružnice stranog pravnog lica u registar poslovnih subjekata. Podružnica stranog društva upisuje se u registar suda na čijem području je sjedište podružnice. Propisana je lista dokumentacije koju je potrebno dostaviti uz prijavu za upis u registar osnivanja podružnice stranog pravnog lica (popratna dokumentacija uključuje izvod iz registra stranog pravnog lica, odluku o osnivanju, imenovanje lica ovlaštenog za zastupanje, skraćeni godišnji finansijski izvještaj osnivača i druge propisane dokumente).

Sve isprave se podnose u originalu i ovjerenom prevodu na jedan od službenih jezika u BiH.

Rješenje o registraciji podružnice stranog pravnog društva registrski sud po službenoj dužnosti dostavlja Poreznoj upravi Federacije BiH, Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Ministarstvu sigurnosti BiH – Odjel za strance (ukoliko je ovlašteno lice strani državljanin).

Napominjemo da je ovim zaokružena pravna regulativa i omogućena registracija poslovnih jedinica stranih pravnih lica u skladu sa Zakonom o porezu na dobit FBiH. Deloitte će pratiti kako će funkcionišati registracija u praksi.

Dodatno vas želimo obavijestiti da ova izmjena Zakona također smanjuje administrativni trošak za društva koja posluju na teritoriji

DELOITTE PORESKE NOVOSTI

Federacije BiH time što se smanjuje broj postupaka i dokumenata koji su predmet notarske obrade (npr. uvećanje/smanjenje osnovnog kapitala za dionička društva, promjena firme, promjena sjedišta društva, promjena djelatnosti, promjena odgovornosti subjekta upisa za druge subjekte, promjena lica ovlaštenog za zastupanje i drugo). Međutim, ukoliko se promjena odnosi na stavke iz osnivačkog akta ili statuta društva, iste moraju i dalje biti predmet notarske obrade. ●

Izmjene i dopune pravilnika u vezi sa duhanskim prerađevinama i pivom

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o primjeni Zakona o akcizama u BiH, koji je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj: 74/14, na dan 16.9.2014., stupa na snagu 8 dana od dana objavljanja.

Izmjenama i dopunama Pravilnika se dodatno pojašnjavaju katego-

rije duhanskih prerađevina, obračun akcize na duhanske prerađevine, obračun akcize na pivo, kao i popis zaliha, čime se vrši usklađivanje sa nedavnim izmjenama Zakona o akcizama. U istom Službenog glasniku je objavljen i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o akciznim markicama za duhanske prerađevine, alkoholna pića, voćnu prirodnu rakiju, kafu i vino, koji stupa na snagu 8 dana od dana objavljanja. Ovim putem se uvodi novi obrazac ZI-DZP kao zahtjev za zaštampanje/izdavanje akciznih markica za duhan za pušenje. ●

Izmjene Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode u Federaciji BiH

Zakon o izmjenama Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode u Federaciji BiH, koji je objavljen u „Službenim novinama FBiH“, broj: 66/14 od 15.8.2014. a stupa na snagu od narednog dana.

Podnosiocu zahtjeva koji je ispunio uvjete za otpis kamata propisanih članom 1, paragraf 3 Zakona, odnosno članom 2a. Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode (napominjemo da član 2a propisuje, između ostalog, da se pravo na otpis kamata na obaveze po osnovu javnih prihoda ostvaruje na osnovu zahtjeva koji je podnio porezni obveznik najkasnije do 30.6.2013. godine nadležnoj organizacionoj jedinici Porezne uprave FBiH), te najkasnije do 31.12.2014. godine u cijelosti izmiri obaveze glavnog duga, otpisat će se obračunata kamata.

Ako podnositelj zahtjeva izmiri glavni dug od 31.12.2014. do 30.06.2015. godine, otpisat će se obračunata kamata u visini od 50%.

Pod obračunatom kamatom podrazumijeva se kamata obračunata na nepravovremeno plaćene javne prihode do dana njihove uplate. ●

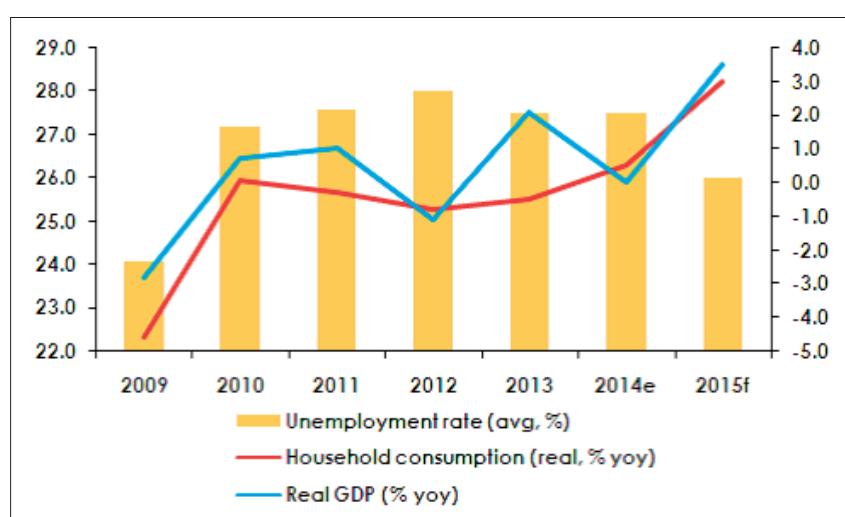
EKONOMSKI PREGLED ZA BiH

I dalje prisutan pritisak na BiH ekonomiju

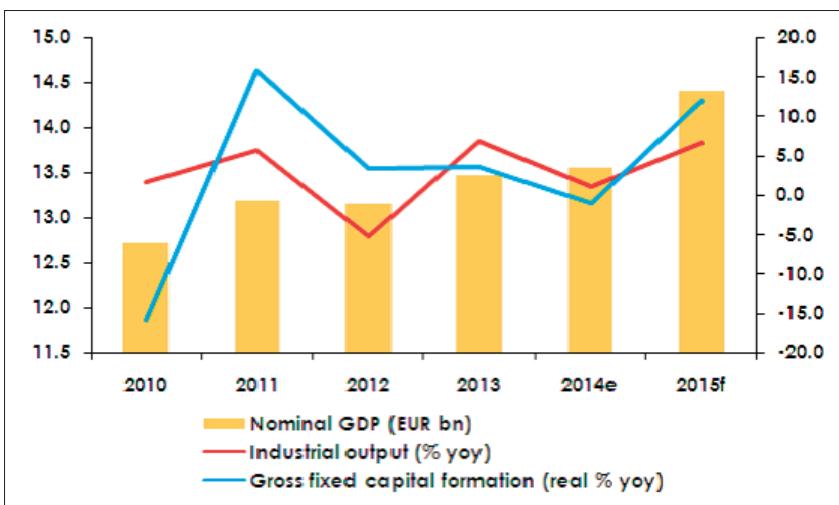
Nakon pada u drugom kvartalu 2014. godine zbog najgorih prirodnih katastrofa u modernoj historiji BiH, realna ekonomija BiH je ponovno pod pritiskom novog vala obilnih kiša u avgustu. Dakle, razumno je opet očekivati vrlo slab tromjesečni razvoj BDP u trećem kvartalu, gotovo da u pitanju bude razina stagnacije. Osim toga, proces obnove u zemlji ide vrlo sporo što stavlja dodatni pritisak na ekonomske izglede zemlje za ostatak godine. Dakle, osnovica za stopu rasta ostaje nepromijenjena, na razini ekonomske stagnacije, (stope rasta u rasponu od 0% do 0,5% na godišnjoj razini) za 2014. godinu.

Osim toga, za sada očekujemo da će izvoz roba i usluga, ali i indu-

strijska proizvodnja zabilježiti skromni rast u ovoj godini za 1,2% i

Stope rasta realnog BDP-a (% na godišnjoj osnovi)

Ključni ekonomski podaci (prognoza)

1% na godišnjoj razini. Potrošnja kućanstava i države bi trebala imati koristi od očekivane rekonstrukcije s niskim pozitivnim sto-

pama rasta od 1,2% na godišnjoj razini i 3,5% na godišnjoj razini, dok će fiksne bruto investicije u kapital najvjerojatnije zabilježiti

samo blagi rast od 4% na godišnjoj razini, zbog vrlo sporog procesa implementacije projekata obnove u zemlji. S druge strane, porast uvoza i trgovinskog deficit-a će imati značajan negativan doprinos BDP-u BiH u 2014. godini, jer očekujemo rast uvoza roba i usluga za 4,9% na godišnjoj razini. Ovaj negativni doprinos vanjskotrgovinske bilance u BDP-u će anulirati većinu pozitivnih učinaka od blagog rasta potrošnje, izvoza i investicija. Stoga, očekujemo značajan rast deficit-a na tekućem računu do 9,6% BDP-a. Osim toga, vanjski deficit će biti popraćen značajnim porastom generalnog proračunskog deficit-a i javnog dug-a do -3,8% BDP-a i 45% BDP-a. Očekuje se da će stopa nezaposlenosti rasti do 28%. ■

Bosna i Hercegovina	2009	2010	2011	2012	2013	2014e	2015f
Nominalni BDP (EUR mlrd)	12,4	12,7	13,2	13,2	13,5	13,6	14,4
Realni BDP (% na godišnjoj razini)	-2,8	0,7	1,0	-1,1	2,1	0,0	3,5
BDP po stanovniku (EUR)	3236	3312	3430	3426	3550	3574	3798
BDP po stanovniku (EUR po paritetu kupovne moći)	7400	7500	7500	7450	7550	7600	7800
Potrošnja po kućanstavu (realno, % na godišnjoj razini)	-4,6	0,1	-0,3	-0,8	-0,5	1,2	2,5
Bruto investicije u fiksni kapital (stvarni % na godišnjoj razini)	-28,8	-15,9	15,8	3,5	3,5	4,0	12,0
Industrijska proizvodnja (% na godišnjoj razini)	-3,3	1,6	5,6	-5,2	6,7	1,0	6,5
Proizvođačke cijene (prosj, % na godišnjoj razini)	-3,2	0,9	3,7	1,9	-1,8	0,0	2,4
Potrošačke cijene (prosj, % na godišnjoj razini)	-0,4	2,1	3,7	2,1	-0,1	-0,9	3,5
Prosječne bruto plaće (LCY,% na godišnjoj razini)	8,2	1,1	4,4	1,1	0,4	0,7	5,4
Stopa nezaposlenosti (prosj, %)	24,1	27,2	27,6	28,0	27,5	28,0	26,0
Opći proračunski saldo (% BDP)	-4,4	-2,5	-1,3	-2,0	-2,2	-3,8	-2,5
Javni dug (u% BDP)	35,1	38,3	38,9	39,7	41,5	45,0	44,6
Trgovinska bilanca (% BDP)	-28,2	-26,3	-28,4	-28,8	-25,7	-28,2	-27,4
Tekući račun platne bilance (% BDP)	-6,5	-6,1	-9,7	-9,3	-5,5	-9,6	-8,3
Neto inozemna izravna ulaganja (% BDP)	1,4	2,1	2,6	2,1	1,9	4,4	6,3
Službene devizne rezerve (EUR mlrd)	3,2	3,3	3,3	3,3	3,6	3,8	4,1
Bruto inozemni dug (% BDP)	53,8	57,5	67,0	63,3	62,2	63,5	62,5
EUR / LCY (prosj)	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96
USD / LCY (prosj)	1,40	1,47	1,41	1,52	1,47	1,45	1,47

Izvor: Raiffeisen ekonomski i finansijski pregled - Oktobar 2014.

 DOGAĐAJI SA PRISUSTVOM ČLANOVA VSI/SSI

Događaji sa prisustvom članica VSI/SSI (maj-decembar 2014.)	Sadržaj	Mjesto i vrijeme
Dopis Vladi FBiH na prijedlog Zakona o porezu na dobit FBiH	VSI je posao pprimjedbe na prijedlog Zakona o porezu na dobit Vladi FBiH	Sarajevo, 28.04.2014.godine
Sastanak sa predstvincima Business Development odjela – Chemonics doo	Tema sastanka bila je potencijalna saradnja između VSI-a i Chemonicsa na izradi nove strategije za reformu sudstva u BiH	Sarajevo, 30.04.2014.godine
Konferencija Bosch sigurnosni sistemi – dani otvorenih vrata	Direktorica VSI prezentirala aktivnosti VSI-a, te podržala rad BOSCH kompanije u BiH	Sarajevo, maj 2014.godine
Sastanak VSI-a i predstavnika Telemach kompanije	Razgovor o saradnji i razvoju ICT sektora u radnim grupama VSI-a	Sarajevo, maj, 2014. godine
Prijem kod ekonomskog atašea Njemačke ambasade u BiH	Direktorica VSI-a prisustvovala koktelu na temu saradnja ekonomskih institucija u BiH i međunarodnih organizacija	Sarajevo, maj, 2014. godine
Radni sastanak sa predstvincima UINO BiH	Radni sastanak je održan sa ciljem priprema konferencije na temu indirektnog oporezivanja u BiH, u saradnji sa predstvincima UINO BiH	Sarajevo, maj, 2014.godine
Učešće na BBI Forumu	Članovi VSI učestvovali na BBI poslovnom forumu. Predsjednik VSI-a predstavio najčešće prepreke za ulaganja u BiH	Sarajevo, maj, 2014.godine
EU Forum prosperitet i zapošljavanje u BiH	Direktorica VSI govorila na panelu ekonomija i korupcija sa aspekta stranih investicija	Sarajevo, maj, 2014.godine
Sastanak sa predstvincima USAID-a za projekat energetske održivosti	Na sastanku se razgovaralo o saradnji VSI-a i USAID potencijalnog projekta koji će tretirati energetsku održivost kroz razvoj biznisa	Sarajevo, maj, 2014.godine
FIPA sastanak Upravnog odbora	Predsjednik i direktorka VSI-a prisustvovali sastanku UO FIPA	Sarajevo, maj, 2012.godine
Austria poslovni klub koktel	Direktorica VSI prisustvovala koktel prijemu Austrija poslovnog kluba	Sarajevo, maj, 2014. godine
CCI konferencija na temu Izazovi budžetske stabilnosti u BiH	Članovi UO VSI prisustvovali konferenciju	Sarajevo, maj, 2014. godine
Radni sastanak sa predstvincima EU Forum-a	Na sastanku se razgovarala o nastavku aktivnosti VSI-a i EU sa ciljem implementacije zaključaka EU Forum-a	Sarajevo, juni, 2014. godine
Ljetni korporativni susret VSI-a i AHK-a	VSI i AHK su zvanično potpisali Sporazum o saradnji te upriličili korporativno okupljanje za kompanije i predstavnike aktualnih vlasti	Sarajevo, juni, 2014. godine
VSI i USAID Sida GOLD organizovali radni sastanak na temu izdavanje dozvola u BiH	Sastanak je okupio predstavnike kompanija i nadležnih ministarstava gdje se govorilo o izdavanju dozvola u oba entiteta i izmjeni propisa od značaja za ubrzanje procedura	Sarajevo, juni 2014.godina
Sastanak sa gospođom Amy Flohr – predstavnicom Američke vlade zaduženom za veze sa BiH	Na sastanku se razgovaralo o poslovnoj klimi u BiH i odnosima naše Asocijacije sa vlastima u BiH	Sarajevo, juni, 2014.godina
Sastanak sa predstvincima FIPA-e i Ministarstva finansija FBiH	Na sastanku se razgovaralo o prijedlogu Zakona o porezu na dobit i pojedinim odredbama koje se tiču povlastica za izvoznike	Sarajevo, juni, 2014.godine
FIPA UO III sjednica	Redovni sastanak FIPA UO	Sarajevo, juni, 2014.godine
EU Forum Implementacija zaključaka - nastavak	EU Forum u saradnji sa VSI-a i ostalim partnerima održao je nastavak aktivnosti, gdje je članica UO VSI, gospođa Jasmina Lopičić držala prezentaciju o administrativnim preprekama za ulaganja u BiH	Banja Luka, juli, 2014.godina
Okrugli stol na temu: Analiza primjene Zakona o radu Republike Srpske	Vlada RS-a, Ministarstvo rada, pozvalo je predstavnike VSI-a da učestvuju na okruglom stolu gdje su se analizirali prijedlozi i izmjene novog Zakona o radu RS-a.	Banja Luka, Juli, 2014.godine

⌚ DOGAĐAJI SA PRISUSTVOM ČLANOVA VSI/SSI

Događaji sa prisustvom članica VSI/SSI (maj-decembar 2014.)	Sadržaj	Mjesto i vrijeme
Predsjednik VSI, gospodin Muidža sastao se sa visokim zvaničnicima EU-a iz Brisela	Sastanak je bio održan sa predstavnicima EU na čelu sa ambasadorom Duquesne, a sa ciljem učešća Predsjednika VSI-a na donatorskoj konferenciji u Briselu	Sarajevo, juli, 2014.godine
Sastanak sa predstavnicima EU DECEB Projekta	Sastanak je održan sa ciljem da se predstavnici VSI-a upoznaju sa projektom koji ima namjeru jačanja centralnih organa vlasti sa ciljem efikasne primjene propisa	Sarajevo, juli, 2014.godine
USAID FIRMA prezentacija izvještaja Potencijali drvne industrije – proizvodnja pelata kao investicioni potencijal	USAID FIRMA je VSI-a prezentirala izvještaj o potencijalu drvne industrije u BiH	Sarajevo, juli, 2014.godine
Sastanak sa predstavnicima RCC-a	Uspostavljanje saradnje VSI-a i RCC-a sa ciljem jačanja regionalne saradnje između VSI u regiji i organizacija konferencije o borbi protiv sive ekonomije u regionu	Sarajevo juli, 2014. godine
Članovi VSI-a učestvovali u pisanju ILO izvještaja	Međunarodna organizacija rada ILO uključila je članove VSI-a u izradu izvještaja: „Mobilnost radne snage JIE kao faktor razvoja”.	Sarajevo, august, 2014.godine
Sastanak sa predstavnicima Svjetske banke	Na sastanku se razgovaralo o potencijalnoj saradnji sa timovima Svjetske banke koji rade na izmjeni zakona relevantnih za poslovni okruženje i zagovaranju za efikasniju primjenu propisa	Sarajevo, august, 2014.godine
BEAR konferencija u organizaciji GiZ-a i AHK-a	Predsjednik VSI je učestvovao kao panelista na konferenciji koja se bavila investicijama u BiH sa akcentom na razvoj lokalnih zajednica	Sarajevo, septembar, 2014.godine
Sastanak predstavnika VSI-a sa izvršnim direktorom MMF-a	Izvršni direktor MMF-a, gospodin Menno Snel, sastao se sa direktoricom VSI-a sa ciljem da se upozna sa preporukama Bijele knjige	Sarajevo, septembar, 2014.godine
Poslovni sastanak privrednika Slovenije i BiH u organizaciji Slovenske ambasade	Direktorica VSI-a je održala prezentaciju aktivnosti VSI-a i predstavila Bijelu knjigu slovenačkim privrednicima	Sarajevo, septembar, 2014.godine
Sastanak CC-a	Vijeće za saradnju VSI-a (CC) održalo je svoj redoviti sastanak gdje je tema bila problematika primjene propisa u BiH	Sarajevo, septembar, 2014.godine
VSI UO sastanak	Redoviti sastanak UO VSI-a gdje se raspravljalo o planu rada VSI-a i udruživanju sa drugim partnerima	Sarajevo, septembar, 2014.godine
Sastanak sa ambasadoricom Francuske	Direktorica VSI-a se sastala sa novim ambasadorom Republike Francuske u BiH gdje su razgovarale o razvoju francuskog poslovnog kluba u BiH	Sarajevo, septembar, 2014.godine
Posao.ba – DRIVE konferencija	VSI je aktivno učestvovalo u ovoj konferenciji i putem promo štanda prezentirao aktivnosti i Bijelu knjigu	Sarajevo, septembar, 2014
Izazovi indirektnog oporezivanja u BiH	U organizaciji VSI-a, a u suradnji sa EU Delegacijom i Vijećem ministara BiH održana je konferencija gdje su se prvi put susreli predstavnici biznisa i UINO da otvoreno razgovaraju o poboljšanju uzajamne saradnje	Sarajevo, oktobar, 2014. godine
IV sjednica FIPA UO	Redovni sastanka UO FIPA	Sarajevo, oktobar, 2014.godine
Sastanak sa predstavnicima DEPO portala	DEPO portal i VSI u suradnji na zaštiti intelektualnih prava svojine i oporezivanju izvoza usluga u BiH	Sarajevo, oktobar, 2014.godine
Regionalni sastanak RCC-a i kancelarija VSI-a iz regije	Prvi sastanak kancelarija VSI-a iz regionala / SRB, MAK, HRV, MNE I BIH/ sa predstavnicima RCC-a, gdje se razgovaralo o budućoj saradnji ovih kancelarija i organizaciji regionalne konferencije za investitore	Beograd, oktobar, 2014.godine
Prezentacija Izvještaja o napretku EU Delegacije u BiH	Članovi VSI-a/kompanije su učestvovali u diskusiji nakon prezentacije	Sarajevo, oktobar, 2014.godine
Sastanak sa Al Jazeera redakcijom za poslovne vijesti	Na sastanku se razgovaralo o budućoj saradnji i učešću VSI-a u kreiranju sadržaja od značaja za strane investitore	Sarajevo, oktobar,2014.godine

⌚ DOGAĐAJI SA PRISUSTVOM ČLANOVA VSI/SSI

Događaji sa prisustvom članica VSI/SSI (maj-decembar 2014.)	Sadržaj	Mjesto i vrijeme
Sastanak predstavnika VSI-a i predstavnika pravosudnih institucija U BiH	Implementacija preporuka iz „Bijele knjige 2012/13“ sekcija Sudstvo	Sarajevo, novembar, 2014.godine
Sastanak izvršnog asistenta VSI i predstavnika Chemonics International	Razgovor o novim projektima USAID-a	Sarajevo, novembar, 2014.godine
Učešće kompanija VSI-a na radionici o pružanju makro-ekonomske pomoći BiH od strane EU	Ex post evaluacija Europske komisije o pružanju makro-ekonomske pomoći (MFA) BiH od strane EU u 2013. godini	Sarajevo, novembar, 2014.godine
Učešće predstavnika VSI-a na okruglom stolu „Transparentan i efikasan sistem javnih nabavki u BiH: Između idealja i stvarnosti“	Okrugli stol je organizovan u sklopu projekta „Otvorene javne nabavke u Bosni i Hercegovini“, i uz finansijsku podršku Europske unije i Vlade Velike Britanije.	Sarajevo, novembar, 2014.godine

⌚ NAŠE AKTIVNOSTI I DOSTIGNUĆA

Kompanije/članice su glavna snaga Vijeće stranih investitora BiH. Zato, činimo sve kako bi VSI BiH predstavljao jedinstven glas svih stranih investitora u zemlji.

VSI Članovi

